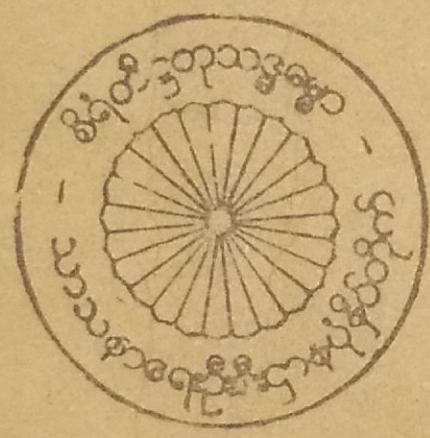

Yar Zar Aung

ရှေးအကျဆုံး

ဥပနိသျှဒကျမ်းများ

မောင်အံ့ (မဟာဝိဇ္ဇာ-ဘုံဘေ)

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၃၂

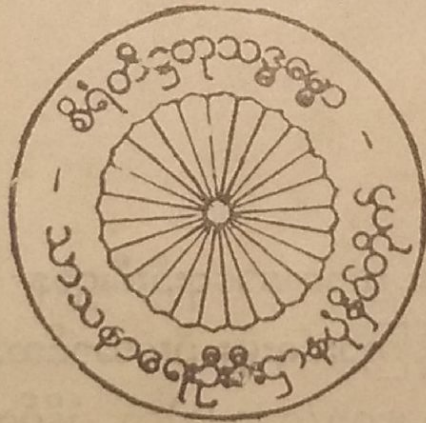
ကောဇာ-၁၃၅၀

ခရစ်-၁၉၈၉

ရှေးအကျဆုံး

ဥပနိသျှဒကျမ်းများ

မောင်အံ့ (မဟာဝိဇ္ဇာ-ဘုံဘေ)

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၃၂

ကောဇာ-၁၃၅၀

ခရစ်-၁၉၇၉

ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခြင်း ဒုတိယ ၃၀၀၀ ၁၉၈၉

၅၀၀ ကျပ်

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
 ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးအောင်သန်း
 (မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇)က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာပုဂ္ဂိုလ်
နိဒါန်း	[င]
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများပေါ်ပေါက်လာပုံ	
ဗေဒင်လေးပုံ	၁
ဗြာဟ္မဏကျမ်းများ	၂
အာရဇကကျမ်းများ	၂
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ	၃
ဥပနိသျှစ်ကျမ်း အနက်အဓိပ္ပာယ်	
၁။ ဗြဟ္မဒီ အာရဇက ဥပနိသျှစ်	၅
ယညဝါကျနှင့် ၎င်း၏ဇနီး မေတြေယံ	၉
၂။ ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်	၂၀
၃။ တေတ္ထိရိယ ဥပနိသျှစ်	၂၅
အတ္တအဆင့် ငါးဆင့်	၂၆
၄။ အေတရေယ ဥပနိသျှစ်	၂၇
၅။ ဤသ ဥပနိသျှစ်	၂၈
၆။ ကေန ဥပနိသျှစ်	၃၀
၇။ ကဋ္ဌာ ဥပနိသျှစ်	၃၁
၈။ မဏ္ဍုကျ ဥပနိသျှစ်	၃၅
ပထမဆင့် အတ္တ	၃၅
ဥပနိသျှစ် [က]	ပ-မ-သ-၈

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဒုတိယဆင့် အတ္ထ	၃၅
တတိယဆင့်အတ္ထ	၃၅
စတုတ္ထဆင့်အတ္ထ	၃၅
၉။ မုဏ္ဍက ဥပနိသျှိ	၃၇
၁၀။ ပြဿနာ ဥပနိသျှိ	၃၈
၁၁။ ကောသိဇာကီ ဥပနိသျှိ	၄၀
၁၂။ သေတဿတရ ဥပနိသျှိ	၄၂
၁၃။ မေတြာယဏီ ဥပနိသျှိ	၄၄
ယောဂနည်းဖြင့် အတ္ထကို စင်ကြယ်စေခြင်း	၄၇

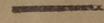
ဥပနိသျှိကျမ်း အကျဉ်းချုပ်

ဗြဟ္မာခေါ်အတ္ထ	၄၈
ဝေဒနိချက်	၅၀
အတ္ထခေါ်ဗြဟ္မာ၏ အရေးကြီးပုံ	၅၀
ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ဥပနိသျှိ	၅၁

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ (က)	
ဗေဒင်လေးပုံမှ ဗြဟ္မာဏကျမ်း၊ အာရညကကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှိကျမ်းများ အစဉ်အတိုင်း ဆင်းသက်လာပုံ	၅၅
ဗြဟ္မာဏကျမ်းများမှ ဥပနိသျှိကျမ်းများဆင်းသက်လာပုံ	၅၅

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
နောက်ဆက်တွဲ (ခ)	
ဥပနိသျှိကျမ်းစာရင်း	၅၆
နောက်ဆက်တွဲ (ဂ)	
ဥပနိသျှိကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓခေတ်ထက်နောက်ကျကြောင်း	၆၁
ပထမအုပ်စု ၉-ကျမ်း	၆၄
ဒုတိယအုပ်စု ၅-ကျမ်း	၆၄
တတိယအုပ်စု ၃-ကျမ်း	၆၄
မှတ်သားဖွယ်အက္ခရာစဉ်	၇၁

Yar Zar Aung

နိဒါန်း

ဘာသာအယူဝါဒတိုင်း၌ ကိုယ်ပိုင်မူရင်းဘာသာစကားများ သီးသန့်စီ ရှိကြသည်။ ဂျပန်ဘာသာ၏ မူရင်းကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကားမှာ ဟိန္ဒူ ယာသာစကား ဖြစ်၏။ ဝိရိအင်္ဂလိစတာ ဘာသာအယူဝါဒမှာ ပဟလဝိ ဘာသာစကား ဖြစ်၏။ ပြာဟွဏ်တို့၏ အယူဝါဒဖြစ်သော ဝေဒကျမ်း၊ ဥပနိသျှန်ကျမ်းများမှာ သက္ကတဘာသာဖြင့်ရှိ၍ ပြာဟွဏ်ဘာသာ၏မူရင်း ကိုယ်ပိုင်စကားမှာ သက္ကတဘာသာ စကားဖြစ်၏။ ဂျိန်းဘာသာဝါဒ၏ မူရင်းကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကားမှာ အနုမာဂဓိ ဘာသာစကားဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ ဝါဒ၏ မူရင်းကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကားမှာ ပါဠိဘာသာ စကားဖြစ်သည်။

ပါဠိဘာသာ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်အခါက မာဂဓတိုင်း၊ ကောသလ တိုင်းစသော မဇ္ဈိမဒေသ၌ ပြည်သူအများပြောဆိုသုံးစွဲနေခဲ့သော ဘာသာ စကား ထင်ခဲ့ရုံ၏။ ထိုဘာသာစကားကို မာဂဓတိုင်းသူတိုင်းသားတို့ သုံးစွဲသောကြောင့် မာဂဓိဘာသာဟု ခေါ်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုမာဂဓိဘာသာဖြင့် တရားဟောတော်မူခဲ့၏။

မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော စကားစဉ်၊ ဒေသနာတော် အစဉ်ကို ပါဠိဟု ခေါ်သည် (ပါဠိ=အစဉ်အတန်းဟု ဆိုလို၏) မြတ်စွာ ဘုရား၏စကားတော် ဒေသနာတော်အစဉ်သည် မာဂဓိဘာသာဖြင့်တည်ရှိ ရကား ဘုရားဟောဒေသနာတော်ကို ပါဠိဟုခေါ်ရာမှ အချိန်ကြာညောင်း သောအခါ မာဂဓိဘာသာကိုလည်း ပါဠိဘာသာဟု ခေါ်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရားနှုတ်တော်မှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သော ဘာသာ စကားကို ပါဠိဘာသာဟု ခေါ်ရသည်။ ထိုဘုရားဟော ပါဠိဘာသာကို

ထေရဝါဒဂိုဏ်းကြီးက ဤခေတ်တိုင်အောင် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းလာခဲ့ရာ လွန်ခဲ့သော ၂၅၀၀-က မူရင်းအတိုင်း ဆက်လက်တည်ရှိနေလေသည်။

ထိုပိဋိဘာသာသည် သဘာဝအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ငြိနိုင်၏။ အနက် အဓိပ္ပာယ် တိကျပြတ်သား၏။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏ အထောက်အပံ့ ဖြစ်၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရသူအား ပါဠိ ဘာသာ ဂါထာတစ်ပုဒ် ရွတ်ပြုက အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်တဝင့် ချက်ချင်းသိ၏။ တစ်ဆူတည်းသောဆရာ၏ လက်အောက်၌ ဝါဒတစ်ခု တည်းကိုသာ ဖော်ပြသော ဘာသာစကားဖြစ်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပုံသေ ကားကျ ယထိပြတ်မှတ်သား၍ ရနိုင်၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသော ပါဠိပုဒ်များကို မည်သည့်ခေတ်၊ မည်သည့်ဇေယျ၊ မည်သည့်လူမျိုး၊ မည်သည့်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများ၌ တွေ့ရ စေကာမူ အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်သမတ်တည်း တည်မြဲ၏။ ပြောင်းလဲခြင်း မရှိချေ။

သက္ကတဘာသာ

သက္ကတဘာသာသည် ဝေဒိကသက္ကတ၊ နဝိနသက္ကတဟု ၂-မျိုးရှိရာ ဝေဒိကသက္ကတဟူသည် ဝေဒကျမ်းများ၊ မြာဟုဏကျမ်းများ၊ အာရညက ကျမ်းများ၊ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ၌ သုံးစွဲသော ဘာသာစကား ဖြစ်၏။ အဆိုပါကျမ်းများကို ခေတ်အဆက်ဆက် ကျမ်းဆရာ အမျိုးမျိုးက ရေးသားခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် စကားတစ်လုံး၏ အဓိပ္ပာယ်သည် တစ်ကျမ်း နှင့် တစ်ကျမ်း တစ်ဆရာနှင့် တစ်ဆရာ မတူနိုင်တော့ချေ။ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနေ၏။

နဝိနသက္ကတ ဟူသည် ဣတိဟာသကျမ်း၊ ပုရာဏ်ကျမ်း၊ ကာဗျကျမ်း၊ နာဠကကျမ်းစသည်တို့၌ သုံးစွဲသော နောက်ပေါ် သက္ကတဘာသာစကား ဖြစ်၏။ ယင်းနောက်ပေါ် ဖြစ်သော ဘာသာကိုပင် သက္ကတဘာသာဟု ခေါ်ကြသည်။

၎င်း သက္ကတဘာသာ ၂-မျိုးတို့တွင် ဝေဒိကသက္ကတသည် မူလ အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပြီး နဝိနသက္ကတမှာ ၎င်း ဝေဒိကသက္ကတမှ ဆင်းသက် ရွေ့လျား ပေါက်ပွားလာသော ဘာသာဖြစ်ပေသည်။ ယင်း ဘာသာ ၂-မျိုးလုံးသည်ပင် မြာဟုဏ (ဟိန္ဒူ) သာသနာဝင်တို့အဖို့ ထူးမြတ်သော ဘာသာဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ရှေးဟောင်းဖြစ်သော ဝေဒိကသက္ကတကို ကား နဝိနသက္ကတထက် ပိုမို၍ အလေးပြုကြလေသည်။

ဝေဒိကသက္ကတသည် နဝိနသက္ကတထက် ရှေးကျသည်နှင့် အမျှ ယင်းထက် ပိုမို၍လည်း ခက်လေသည်။ နဝိနသက္ကတကိုသာ တတ်သူသည် ဣရဝေဒ စသော ဝေဒကျမ်းတို့သို့ သက်ဝင်ခြင်းငှာ မလွယ်ကူပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း ပါဏိနိ၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ စသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဝေဒိကသက္ကတဆိုင်ရာ သဒ္ဒါအစီအရင်တို့ကို သီးခြားပြုထားသည်ကို တွေ့ရှိရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာစုံလှ အိန္ဒိယ

အာရှတိုက် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် တစ်ချိန်က သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ် မြောက်ကြောင်းတရားကို ကြိုးစားရှာဖွေကြသူ အများအပြား ပေါ်ထွက် ခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် အယူဝါဒ အမျိုးမျိုးကိုလည်း တီထွင်ကြဆဲခဲ့ကြသည်။ စွန့်စွန့်စားစား ရှာဖွေတွေ့ရှိသော တရားများနှင့် ဒေယူဝါဒများကို ဘာသာစကား အသီးသီးဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုမှတ်တမ်း ဘာသာစကားများကို ကမ္ဘာ့သုတေသီများက ဘိုးဘွားပိုင် ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များအဖြစ် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အသီးသီးတွင် ယနေ့အထိ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ထားကြပေသည်။

ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ

ယင်းသို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရှေးဟောင်းစာပေများကို ဘာသာ အမျိုး မျိုးဖြင့် မှတ်တမ်းတင် ထားရှိရာတွင် ရှေးအကျဆုံး ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ လည်း ပါဝင်ပေသည်။ ယင်း ဥပနိသျှဒ် ကျမ်းများမှာ သက္ကတဘာသာ

စကားဖြင့် ရှိခဲ့ရာ ဘာသာစကား အခက်အခဲကြောင့် မြန်မာသုတေသီများ အနေဖြင့် လေ့လာရန် လက်လှမ်းဝေးလျက် ရှိနေပါသည်။ ယင်းသို့သော အခက်အခဲကို သိရှိသော မောင်အံ့-မဟာဝိဇ္ဇာ (ဘုံဘေ) သည် ယင်းကျမ်းများကို သက္ကတဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့ပါသည်။

ပြန်ဆိုရေးသားပုံနှင့် အကျိုးကျေးဇူး

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ ပေါ်ပေါက်လာပုံကို မြန်မာပြန်ဆိုသူက ကျမ်းအစပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသဖြင့် ဗေဒင်လေးပုံမှ ပြာဟူဏကျမ်းများ၊ အာရညကကျမ်းများ၊ ထို့နောင်မှ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ ဟူ၍ ကျမ်းများ တစ်ဆင့်မှတစ်ဆင့် ဆင်းသက်ပေါ်ပေါက်လာပုံ အစဉ်ကို လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်။

ဥပနိသျှစ် ၁၃-ကျမ်း စာကိုယ်များကို အခက်ခဲဆုံး အကျဉ်းချုံးနည်းဖြင့် ပြန်ဆိုထားရာ အစဆုံးဖြစ်သော မြိဟ် အာရညက ဥပနိသျှစ်ကျမ်းသည် ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများအနက် အကျယ်ဝန်းဆုံး ဖြစ်လေသည်။ ကျန်သော ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများမှာ စာမျက်နှာ အနည်းငယ်မျှသာ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျမ်းများ အဆုံးတွင် ဥပနိသျှစ် အကျဉ်းချုပ် ဟူ၍ ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများ အားလုံး၏ အနှစ်ချုပ် ဝေဖန်ချက်ကို ဖော်ပြထားသဖြင့် လေ့လာသူများ အနေဖြင့် လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဝေဖန်ချက်တွင် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ အလိုအရ ပြာဟူာကိုယ်တိုင်က ဣဝဏိတ် မကင်းသေးသဖြင့် ပြဟူာညစ်ရသူသည်လည်း ဣဝကင်းရန် မဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း ဗုဒ္ဓတရားတော်မှာ မှု ဒေသကဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်က ဣဝသော ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းတော်မူပြီးသူဖြစ်၍ သာဝကတို့အားလည်း ဣဝ ဒေါသ မောဟ ကင်းလုံးရေးအတွက်သာလျှင် ဟောပြော ကျင့်ကြံ အားထုတ်ကြရကြောင်းကို နှိုင်းယှဉ်ပြထားပါသည်။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာသည် ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကိုလည်း

ချေပရှင်းလင်းထားသည်မှာ ယုတ္တိမျှ၍ သဘာဝကျလှပေသည်။ အေဒီ ၈-ရာစုက ကျမ်းပြုဆရာကြီး ရှုကရ စသည်တို့က လက်ခံထားသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းကြီး ၁၃-ကျမ်းထဲမှ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ တရားတော်အတွင်းသို့ ကူးယူ ထည့်သွင်းလိုက်သော အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ တရားများ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ၊ ဝေါဟာရများ လုံးဝမပါရှိသဖြင့် ၎င်းကျမ်းများမှာ ဗုဒ္ဓခေတ်ထက် နောက်ကျကြောင်း ကျမ်းပြုဆရာက ခိုင်လုံစွာ တင်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် နောက်ဆက်တွဲ (က) တွင် ဗေဒင်လေးပုံမှ ပြာဟူဏကျမ်းများ၊ အာရညကကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ အစဉ်အတိုင်း ဆင်းသက်လာပုံဇယားကို လည်းကောင်း၊ နောက်ဆက်တွဲ (ခ) တွင် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းပေါင်း ၁၀၀-ကျော်ကို အင်္ဂလိပ်+မြန်မာ ၂-ဘာသာဖြင့် လည်းကောင်း၊ နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) မှာမူ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓခေတ်ထက် နောက်ကျကြောင်း လာလ်မန်ဂျီရှိ၏ ဆောင်းပါးမူရင်းကို လည်းကောင်း ပြန်ဆို ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ မောင်အံ့-မဟာဝိဇ္ဇာ (ဘုံဘေ) ပြန်ဆိုရေးသားသော ရှေးအကျဆုံး ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ (မြန်မာပြန်) သည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သုတေသီများ အတွက်လည်းကောင်း၊ ရှေးဟောင်းဒဿန ဆိုင်ရာ သုတေသီများအတွက်လည်းကောင်း အလွန်အကျိုးများလှသော ကျမ်းတစ်ကျမ်းအဖြစ် မြန်မာစာပေလောကတွင် ဂန္ထဝင်မြောက် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပါပေသည်။

ဓမ္မာစရိယ ဦးတင်လှိုင်
စာပြင်မူချုပ်

ရှေးအကျဆုံး
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ ပေါ်ပေါက်လာပုံ

ဗေဒင်လေးပုံ

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရှေးအကျဆုံး စာပေမှာ ဝေဒစာပေ ဖြစ်လေသည်။ စာပေအားလုံးသည် ဝေဒမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြာဟူဏ ဘာသာဝင်၊ ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင်တို့သည် မိမိ ကျမ်းစာကို ဝေဒကျမ်းစာနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း၊ ဝေဒကျမ်းစာ၌ ပါဝင် ကြောင်း သက်သေအထောက်အထား ပြကြရသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ဝေဒကျမ်း လေးကျမ်းကို ဗေဒင်လေးပုံ-ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်-

- ၁။ ဣရုဗေဒ
- ၂။ သာမဗေဒ
- ၃။ ယဇုဗေဒ
- ၄။ အာထဗျဏဗေဒ

ဗေဒင်လေးပုံ ပေါ်ထွန်းရာ ခေတ်ကာလကို မတ်စ်မူလာ-ကဘီစီ-၁၂၀၀၊ ဟောင်း-ကဘီစီ-၂၄၀၀၊ ဗာလ်ဂင်္ဂါရေတိလတ်က-ဘီစီ-၄၀၀၀ ဟု သတ်မှတ် ကြသည်။

ဥပနိသျှစ် ၁-ပ-မ-သ-စ

မြာဟ္မဏကျမ်းများ

ယဇ်ပူဇော်သော ပုဏ္ဏား၊ ယဇ်ပူဇော်ထိကို မြာဟ္မဏဟု ခေါ်သည်။ ထိုပုဏ္ဏားတို့ ယဇ်ပူဇော်မှု အစီအရင်များကို အသေးစိတ် သိကုံးရေးသား ထားသော ကျမ်းကို မြာဟ္မဏကျမ်း ဟု ခေါ်သည်။ ဝေဒကျမ်းများ၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် မြာဟ္မဏကျမ်းများ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။

ဣရုဗေဒ၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် အေတရေယမြာဟ္မဏကျမ်းနှင့် ကောသိတကီ မြာဟ္မဏကျမ်းများ ပေါ်ထွက်ခဲ့၍ သာမဗေဒ၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် တလဝကာမြာဟ္မဏကျမ်းနှင့် တဏှာမြာဟ္မဏ ကျမ်းများ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

ယဇ်ပေဒမှာ သူကွယဇ်နှင့် ကဏ္ဍယဇ်တို့ ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း ကွဲပြားခဲ့သည်။ သူကွယဇ်ဂိုဏ်းအတွက် သတပထမြာဟ္မဏကျမ်း ပေါ်ထွက်ခဲ့၍ ကဏ္ဍယဇ် ဂိုဏ်းအတွက် တေတ္ထိရိယမြာဟ္မဏကျမ်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

အာထဗ္ဗဏဗေဒကျမ်း၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ဂေါပထမြာဟ္မဏကျမ်းကို ရေးသားခဲ့သည်။ မြာဟ္မဏကျမ်းများသည် ဘီစီ ၅၀၀ မတိုင်မီက ပေါ်ထွန်း ခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

အာရညကကျမ်းများ

မြာဟ္မဏပုဏ္ဏားတို့သည် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သောအခါ ယဇ်ပူဇော်မှု ကို စွန့်ပယ်၍ တောထွက်ပြီး ရသေ့ ပြုကြသည်။ ထိုတောနေ ရသေ့ကြီးများ ရေးသားပြုစုသော ကျမ်းများကို အာရညကကျမ်း ဟု ခေါ်ကြသည်။ (အရည=တော) အာရညကကျမ်း၌ ယဇ်ပူဇော်မှုကို စွန့်ပယ်ရန် စတင် ကြိုးပမ်းမှုကို တွေ့ရှိရသည်။ အာရညကကျမ်းများမှာ ဘီစီ ၅၀၀ တစ်ဝိုက် က ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ

အာရညကကျမ်းများ ပေါ်ထွန်းပြီးနောက် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများကို ဆက်လက် ပြုစုကြသည်။ ဥပနိသျှဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဆရာ့သံပါး၌ ထိုင်နေ ခြင်း (ဥပ=အနီး + နိသျှဒ်=ထိုင်နေခြင်း) ဖြစ်သည်။ ဆရာ့သံပါး၌ ချဉ်းကပ်၍ လျှို့ဝှက်သင်ကြားရသော ကျမ်းစာဟု ဆိုလိုသည်။ အစောဆုံး ဖြစ်သော ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများမှာ ဘီစီ-၆ ရာစုက ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်ဟု ဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် အစောဆုံးဟု သတ်မှတ် ထားကြသော မြိဟဒ် အာရညက ဥပနိသျှဒ်နှင့် ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှဒ်သည်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက်မှ ရေးသားသည်ဟု ပညာရှင် အချို့က ဆိုကြသည်။

ဗေဒင်လေးပုံခေါ် ဝေဒကျမ်းများမှ မြာဟ္မဏကျမ်းများ၊ အာရညက ကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ ဆင်းသက် ပေါ်ထွန်းလာပုံကို နောက်ဆက်တွဲ (က) အဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါသည်။

ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများကို ဘီစီ-၅၀၀ မှ အေဒီ-၁၆ ရာစုအထိ သိကုံး ရေးသားခဲ့ကြသည်။ အေဒီ-၁၆ ရာစု အကုဗ ၁ ဘုရင်ကြီး လက်ထက် အလ္လာ အရှင်မြတ်အကြောင်း ရေးသားသည့် အလ္လာဥပနိသျှဒ်ကျမ်း ပေါ်ထွက် ခဲ့သည်။ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းပေါင်း ၂၅၀-ရှိ၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီးသော ဥပနိသျှဒ်ကျမ်း ၁၁၂-ကျမ်း စာရင်းကို နောက်ဆက်တွဲ(ခ) အဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါသည်။

ထို ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများအနက် အောက်ဖော်ပြပါ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်း (၁၀)ကျမ်းကိုသာ ရှိကရဆရာကြီး (အေဒီ-၅၀၀)က အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုခဲ့ပါသည်-

၁။ ဗြဟ္မာန် အာရညက	ဥပနိသျှစ်
၂။ ဆန္ဒောဂျ	။
၃။ တေတ္ထိရိယ	။
၄။ အေတရေယ	။
၅။ ဤသ	။
၆။ ကေန	။
၇။ ကဋ္ဌာ	။
၈။ မဏ္ဍုကျ	။
၉။ မုဏ္ဍက	။
၁၀။ ပြဿနာ	။

ထို့ပြင် -

- ၁။ ကောသိတကီ ဥပနိသျှစ်၊
- ၂။ သေတထတရဉ္စပနိသျှစ်၊
- ၃။ မေကြာယထီ ဥပနိသျှစ်-

ထို့ကိုလည်း ဗြဟ္မသုတ္တအဖွင့်ကျမ်း၌ ကိုးကားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အထက်ဖော်ပြပါ ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ၁၃-ကျမ်းမှာ အေဒီ ၈-ရာစု မတိုင်မီက ဗြာဟ္မဏပုဂ္ဂိုလ်များပညာရှင်ကြီးများက တရားဝင်အတည်ပြု လက်ခံထားသော နိုင်လိုသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ၁၃-ကျမ်းကို အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်းချုံးပြီး မြန်မာပြန်ဆို၍ ဖော်ပြပါမည်။

၁။ ဗြဟ္မာန် အာရညက ဥပနိသျှစ်

အစပထမ၌ ဤလောကသည် မျိုးစေ့အဖြစ်ဖြင့် တည်နေရာမှ ကြီးထွားလာ၍ အမည် (နာမ)နှင့် အသွင်သဏ္ဍာန် (ရူပ) အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှား ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဓားအိမ်တွင်း၌ ဓား တည်နေသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သစ်သားအတွင်း၌ မီးဓာတ်သည် တည်နေသကဲ့သို့ လည်းကောင်း အတ္တ (ဗြဟ္မာ) သည် အရာဝတ်သိမ်းအတွင်း၌ ဝင်ရောက် ဝင်လျှိုးတည်နေ၏။ အမည်နာမနှင့် အသွင်သဏ္ဍာန်များ၏ နောက်ကွယ်၌ ရှိသော အတ္တကို မောဟအားကြီးသည် မမြင်နိုင်ချေ။

အသက်ရှူသောအခါ အတ္တကို ဝင်လေ ထွက်လေဟု သိကြ၏။ စကား ပြောသောအခါ အတ္တကို စကားဟု သိကြ၏။ မြင်သောအခါ အတ္တကို မျက်စိဟု သိကြ၏။ ကြားသောအခါ အတ္တကို နားဟု သိကြ၏။ ကြံစည်သောအခါ အတ္တကို စိတ်ဟု သိကြ၏။ ဤအမည်နာမ အားလုံးသည် အတ္တ၏ အမှုအရာများသာ ဖြစ်ကြ၏။ အတ္တကို သိသောသူသည် မင်္ဂလာ အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဂုဏ်ပြုထိုက်သည်။

အတ္တသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်၍ သားသမီးနှင့် ပစ္စည်း ဥစ္စာထက် ပိုမို မြတ်နိုးအပ်၏။ အတ္တကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ ရှိခိုးသော သူသည် ဘယ်သေခအခါမျှ မသေပျောက်နိုင်၊ ဤ စကြဝဠာ လောကဓာတ်ကို မဖန်ဆင်းမီက ဗြဟ္မာသာလျှင်ရှိ၏။ ဗြဟ္မာကြီးသည် မိမိကိုယ်ကို “ငါသည် ဗြဟ္မာ ဖြစ်၏”ဟု သိ၏။ သူသည် သတ္တဝါအားလုံး၏ အတ္တ ဖြစ်သည်။ နတ်အပေါင်းတို့တွင် အတ္တကို သိသော နတ်သည် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရရှိ၏။

ဗြဟ္မာ့ဉာဏ်ကို ရသော ဝါမဒေဝရသေသည် မိမိကိုယ်တိုင်သည် လူလောကနှင့် နေမင်းကြီး၏ အတ္တဖြစ်သည်ဟု သိလေသည်။ ထို့ကြောင့်

မလုပ်သဖြင့် အစာတသကြ၊ မင်းကြီးက လက်နှင့် ပုတ်၍ နှိုးလိုက်၏။ ထိုသူသည် အိပ်ပျော်ရာမှ နိုးလာသည်။ ထိုအိပ်ပျော်နေသူ ဥပမာပြု၍ အစာတသကြ၊ မင်းကြီးက ဤလူသည် အသိစိတ်နှင့် အသိဉာဏ် ရှိပါလျက် အိပ်ပျော်နေချိန်၌ အသိစိတ်နှင့် အသိဉာဏ် ဘယ်ရောက်နေသနည်း၊ ဤလူသည် အိပ်ပျော်နေချိန်၌ စိတ်ဝိညာဉ်နှင့် မျက်စိ၊ နား စသည်တို့ကို အတ္တအတွင်းသို့ ဆွဲသွင်းပြီးလျှင် အတ္တသည် ကြာငုံနှင့် တူသော နှလုံးအိမ် အတွင်း၌ တည်နေ၏။ ဤအခြေအနေ၌ သူသည် ဘာကိုမျှ မသိ၊ သူသည် ကြာငုံပမာ နှလုံးအိမ်မှ ဖြာထွက်နေသော အကြောပေါင်း ခုနစ်သောင်းနှစ်ထောင်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေ၏။ လူ့ဘယ်တစ်ဦးဖြစ်စေ၊ ဘုရင်ကေရာဇ်ဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားတစ်ဦးဖြစ်စေ ပီတိလျှမ်းသော မေတ္တာစာတ်ကို ခံစားရသောအခါ ချိုမြိန်ငြိမ်းချမ်းသော အတွေ့ကို တွေ့ရသကဲ့သို့ အိပ်ပျော်နေသော ထိုသူသည်လည်း ငြိမ်းချမ်းလျက် ရှိ၏။ သူသည် အိပ်ပျော်ချိန်နှင့် အိပ်မက်ချိန်များ၌ သူ၏ ကိုယ်ပိုင် လောကထဲ၌ တည်နေ၏။ အိပ်မက်ထဲ၌ သူသည် ဘုရင် တစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် နတ်သမီး တစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် သားရဲ တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ အိပ်မက်အတွင်း၌ မင်းကေရာဇ်ကဲ့သို့ လိုသမျှ ခံစားနိုင်သည်။ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါသည်။ အိပ်ပျော်နေသူသည် အာရုံငါးပါး ထင်ဟပ်ချက်များကို စုစည်း၍ အိပ်မက်အတွင်း သယ်ဆောင်ကာ သူစိတ်ကြိုက် ဖန်တီးလေသည်။ ပင့်ကူမျှင်သည် ပင့်ကူမှ ထွက်လာသကဲ့သို့ မီးဖွားငယ်သည် မီးဖိုကြီးမှ ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ မျက်စိ စသော ဣန္ဒြေများ၊ လူနတ် စသော လောက

အားလုံး သတ္တဝါအားလုံးသည် အတ္တမှ ထွက်ပေါ်လာကြသည်။ အတ္တ၏ လျှို့ဝှက်သော နာမည်မှာ သစ္စာတရား၏ သစ္စာ ဖြစ်ပါသည်။

ယညဝါကျနှင့် ၎င်း၏ဇနီး မေတြေယံ

ယညဝါကျ ပုဏ္ဏားသည် တောထွက်လိုသဖြင့် သူ၏ ဇနီးများဖြစ်သော မေတြေယံနှင့် ကာကျာယနီတို့အား သူပိုင်ပစ္စည်းကို ခွဲဝေပေး၏။ ထိုအခါ မေတြေယံက ပစ္စည်းဥစ္စာများဖြင့် မသေခြင်းတရား (အမတ) ကို လဲလှယ်၍ မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို မလိုချင်၊ ယညဝါကျ သိထားသော မသေခြင်းတရားကို ဟောပြုရန် တောင်းပန်လေသည်။ ထိုအခါ ယညဝါကျက-

အတ္တကို သိအောင်လုပ်ရမည်၊ အတ္တအကြောင်းကို နာယူရမည်၊ အတ္တအကြောင်းကို ကြံစည်တွေးတောရမည်၊ အတ္တကိုအာရုံပြု၍ သမာဓိရအောင် ကျင့်ရမည်၊ ဤသို့အားဖြင့် အတ္တကို သိနိုင်သည်။ အတ္တကို သိလျှင် အရာခပ်သိမ်းကို သိနိုင်၏။ အရာခပ်သိမ်းသည် အတ္တနှင့် တခြားစီ ဟု သိနေပါက အတ္တကို သိသည် မမည်၊ စည်တီးသံ၊ ခရသင်းမှုတ်သံ၊ စောင်းတီးသံ စသော တူရိယာအသံ တစ်ခုခုကို ကြားရာ၌ အသံစဉ် တစ်ခုစီကို ခွဲခြား၍ မကြားနိုင်၊ အသံအစုအပေါင်း အတွင်း၌သာလျှင် အသံစဉ်ကို ကြားရသကဲ့သို့ ဉာဏ်တုံးဉာဏ်ခဲကြီးသာလျှင်ဖြစ်သော အတ္တမှ တစ်ဆင့် သတ္တဝါအားလုံး၌ အရာခပ်သိမ်းကို သိကြရသည်။ မီးဖိုမှ ထွက်ပေါ်လာသော မီးခိုးများနှင့် မီးဖွားများကဲ့သို့ မေဒင်လေးပုံသည် ထာဝရအတ္တမှ ထွက်သက်လေအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

သမုဒ္ဒရာသည် ရေ၏တည်ရာဌာန၊ အရေပြားသည် အတွေ့အထိ၏ တည်ရာဌာန၊ နှာခေါင်းသည် အနံ့၏တည်ရာဌာန၊ လျှာသည် အရသာ၏ တည်ရာဌာန၊ မျက်လုံးသည် အဆင်း၏တည်ရာဌာန၊ နားသည် အသံ၏ တည်ရာဌာန၊ စိတ်သည် ကြံစည်မှု၏ တည်ရာဌာန၊ နှလုံးသားသည်

ပညာ၏ တည်ရာဌာန ဖြစ်သကဲ့သို့ အတ္တသည် သတ္တဝါအားလုံး၏ တည်ရာဌာန ဖြစ်သည်။

ဆားခဲတစ်ခုကို ရေထဲ၌ ချ၍ အရည်ဖျော်လိုက်သောအခါ ဆားခဲကို ငြိန်လျှင်ထုတ်ယူ၍ မရသော်လည်း ရေထဲ၌ ငန်သော အရသာကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထိုနည်းအတူ ဇီဝအတ္တသည် အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ၊ မွန်မြတ်သော သန့်စင်သော ထာဝရဝိညာဉ်တော်ကြီးအတွင်း၌ စိမ့်ဝင် သွားသည်။ အဝိဇ္ဇာ၏ စမ်းအားကြောင့် မဟာဘုတ်ရုပ်တရားကို အတ္တဟု ရှုမြင်သောအခါ တစ်ဦးစီ သီးခြားစီ တည်ရှိသည်ဟူသော ထင်မှတ်မှု ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထာဝရဝိညာဉ်တော်ကြီးကို သိသောအခါ၌ တစ်ဦးစီ သီးခြားစီ ဖြစ်မှုကို လုံးဝ မသိတော့ချေ။

တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို မြင်သည်။ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို ကြားသည်။ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို နှမ်းသည်။ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကို သိသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် နှစ်ခုစီခွဲခြား၍ မြင်တတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် သန့်စင်သော အတ္တသည် ထာဝရအတ္တကြီး အထဲသို့ စိမ့်ဝင်သွားသောအခါ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကို မြင်မည်နည်း၊ ကြားမည်နည်း၊ နှမ်းမည်နည်း၊ ပြောမည်နည်း၊ သိမည်နည်း၊ မြင်တတ် သူနှင့် အမြင်ခံရသူတို့သည် တစ်သားတည်း ပေါင်းစပ်သွားချေပြီ။ ထာဝရအတ္တသည် ဤအရာမဟုတ်၊ ထိုအရာလည်း မဟုတ်ဟူ၍ အတ္တကို ညွှန်ပြနိုင်သည်။ အတ္တကို မသိနိုင်၊ အတ္တသည် သိအပ်သော အရာမဟုတ်၊ မပျက်စီးတတ်၊ မနှောင့်ယှက်တတ်၊ မကပ်ငြိတတ်ချေ။

ဤကမ္ဘာမြေကြီးသည် သတ္တဝါအားလုံးအတွက် ပျားရည် ဖြစ်၏။ သတ္တဝါအားလုံးသည် ဤကမ္ဘာမြေအတွက် ပျားရည် ဖြစ်၏။ သတ္တဝါ သည်လည်းကောင်း၊ ဤကမ္ဘာမြေ၏ ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ တစ်ဦးစီ၏ ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပျားရည် ဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မာသည် အရာခပ်သိမ်း၏ ဝိညာဉ် ဖြစ်၏။ အရာ ခပ်သိမ်း၏အထဲ၌ အတ္တအဖြစ် တည်ရှိ၏။ ဗြဟ္မာသည် အားလုံး ဖြစ်သည်။

ဤရေ၊ ဤမီး၊ ဤလေ၊ ဤနေ့၊ ဤကောင်းကင်၊ ဤလ၊ ဤလျှပ်စစ် ဤမိုးကြိုး၊ ဤသဘာဝနိယာမ၊ ဤသစ္စာတရား၊ ဤထာဝရအတ္တတို့သည် သတ္တဝါအားလုံးနှင့် အပြန်အလှန် ပျားရည် ဖြစ်ကြသည်။

ဤထာဝရအတ္တသည် သတ္တဝါအားလုံး၏ အရှင်သခင် ဘုရင်ဖြစ်သည်။ ရထားဘီး၏ အကန်အထောက်များကို ပုံတောင်းနှင့် တံကူတို့အတွင်း၌ ထိန်းချုပ်ထားသကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါအားလုံးသည် ထာဝရအတ္တအတွင်း၌ တည်ရှိကြသည်။ ထာဝရအတ္တသည် ခြေနှုတ်ချောင်း၊ ခြေလေးချောင်း စသော သတ္တဝါအားလုံးကို ဖန်ဆင်းပြီးလျှင် ထိုသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ကြာဝင်သွယ် နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ တည်နေ၏။ ထိုအတ္တကို ပုရရှု ခေါ်သည်။ အရာခပ်သိမ်း၌ အတ္တဖြင့် ပြည့်နေ၍ အတ္တ ဖြင့် လှမ်းရှုထားသည်။ သူသည် အသွင်အမျိုးမျိုးကို ဆောင်ရွက်၍ မာယာဖြင့် ပုံသဏ္ဍာန်အားလုံး၏ အထဲ၌ ရှိ၏။ သူသည် တစ်ဆယ်လည်း ဖြစ်၏။ တစ်ထောင်လည်း ဖြစ်၏။ အသင်္ချေလည်း ဖြစ်၏။ ဤဗြဟ္မာသည် အကြောင်းမဲ့ တည်ရှိ၏။ အကျိုးကိုလည်း မဖြစ်စေ၊ ဤဗြဟ္မာ၌ အတွင်းအပြင်ဟူ၍ မရှိ၊ ဤဗြဟ္မာသည် အတ္တ ဖြစ်သည်။

ဝိဒေဟတိုင်း၏ ဘုရင် ဇနကမင်းကြီးသည် ယဇ်ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပ၍ အဖိုးထိုက် အဖိုးတန် ဒါနဝတ္ထုများ လှူဒါန်းလေသည်။ ထိုအလှူပွဲသို့ ကုရုတိုင်းနှင့် ပုဇ္ဇာလတိုင်းမှ ပညာရှိများ တက်ရောက်ကြသည်။ ဇနက မင်းကြီးသည် နွားမတစ်ထောင်တို့ကို ဦးချိုတစ်ချောင်းစီ၌ ရွှေပြား ဆယ်ပြား ဆွဲထားသည်။ ကြွရောက်လာသော ပညာရှိများအနက် အထော် ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုနွားမတစ်ထောင် လှူဒါန်းမည်ဟု ကြေညာသည်။ ယညဝါကျုပုဏ္ဏားကြီးသည် မိမိတပည့်များအား နွားမတစ်ထောင်ကို မိမိအိမ်သို့ မောင်းယူ သွားစေသည်။ ဟခြားသော ပညာရှိများက ဒေါသအမျက် ထွက်၍ ကန့်ကွက် တစ်အော်ကြသည်။ ဇနကမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ် အရွှလသည် ယညဝါကျုအား ပညာအရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဝန်ခံ ပါသလားဟု မေးသည်။ ဆက်လက်၍ ယဇ်ပူဇော်မှုနှင့် ဆက်စပ်နေသော

အရာခပ်သိမ်းသည် သေခြင်းသဘောရှိ၍ သေရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အဘယ်သို့လျှင် ယဇ်ပွဲဒါယကာသည် သေခြင်းကို ကျော်လွန်နိုင်ပါမည်နည်းဟု မေး၏။

ယညဝါကျ - ယဇ်ပွဲဒါယကာ မီးနှင့် မန္တန်တို့ကို တစ်ခုတည်းဟု သိသော ဉာဏ်ပညာဖြင့် သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်နိုင်သည်။ မန္တန်သည် ယဇ်ပွဲဒါယကာ ဖြစ်သည့်အပြင် မီးလည်း ဖြစ်သည်။ မီးသည် ဗြဟ္မာနှင့်လည်းကောင်း၊ ယဇ်ပွဲဒါယကာနှင့် လည်းကောင်း တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သည်။ ဤအသိပညာသည် လွတ်မြောက်မှုသို့ ပို့ဆောင်ပေးပြီး ဤအသိပညာသည် သေခြင်း၏ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ပို့ဆောင်သည်။

အတ္တဘဂ - အရာခပ်သိမ်းသည် သေမင်း၏ အစာသာ ဖြစ်၍ သေမင်းကို စားနိုင်သည့် တန်ခိုးသတ္တိ ရှိပါသလား။

ယညဝါကျ - ရှိပါသည်။ မီးသည် အရာခပ်သိမ်းကို စားမျှပါသည်။ တစ်ဖန်မီးသည် ရေ၏အစာ ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းအတူ သေခြင်းသည် သေခြင်း၏ အစာသာ ဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မာ၏ မုန်ကန်မှုကို သိသူသည် သေခြင်းကို လွန်မြောက်၏။

အတ္တဘဂ - သတ္တဝါတစ်ယောက်သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်ပစ်ရသော အခါ သူ၏ ဝိညာဉ်နှင့် အတူတကွ မျက်စိစသော ဣန္ဒြေတို့သည်လည်း သူထံမှ ခွဲခွာသွားကြပါသလား။ သို့မဟုတ် သူနှင့် အတူတကွ ရှိကြပါသလား။

ယညဝါကျ - သူနှင့် ခွဲခွာ၍ မသွားကြပါ။ ထိုဣန္ဒြေတို့နှင့် ဝိညာဉ်သည် အတူတူပင် နောက်ဆုံးအကြောင်း တရားအတွင်း၌ ငုပ်လျှိုးသွားသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည်ကား အသက်ကင်းမဲ့လျက် ဖူးရောင်လေသည်။

ဥဂ္ဂတ္တ - အရာခပ်သိမ်း၏ အတွင်း၌ တည်ရှိနေသော ဗြဟ္မာ စစ်စစ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ယညဝါကျ - မိမိ၏နုလုံးကို ညွှန်ပြလျက် ဤအရာသည် သင်၏အတ္တ ဖြစ်သည်။ အရာခပ်သိမ်းအတွင်း၌ တည်ရှိသည်ဟု ဖြေ၏။

ဥဂ္ဂတ္တ - အဘယ်အတ္တသည် အရာခပ်သိမ်းအတွင်း၌ တည်ရှိသနည်း။

ယညဝါကျ - အသက် ရှုရှိုက်သောအရာသည် သင်၏အတ္တ ဖြစ်သည်။ အသက် ရှုသွင်းလိုက်သော ဝင်လေကို ပျံ့နှံ့စေသော အသက် ရှုထုတ်လိုက်သော အရာသည် သင်၏အတ္တ ဖြစ်သည်။ ထိုအတ္တသည် အရာခပ်သိမ်း အတွင်း၌ တည်ရှိ၏။

ဥဂ္ဂတ္တ - နွားမသည် လမ်းလျှောက်တတ်၏။ မြင်းသည် ပြေးတတ်၏။ ဤသို့ နွားမနှင့် မြင်း ခွဲခြား ပြုခြင်းမှာ ရှင်းလင်းလွယ်ကူပါ၏။ အလားတူ ရှင်းလင်းသိသာအောင် မည်သူသည် ဗြဟ္မာဖြစ်သနည်း ဆိုသည်ကို ပြောပြပါ။

ယညဝါကျ - အရာခပ်သိမ်းအတွင်း၌ တည်ရှိသော ဤအရာသည် သင်၏အတ္တ ဖြစ်သည်။

ဥဂ္ဂတ္တ - အဘယ်အတ္တသည် အရာခပ်သိမ်းအတွင်း၌ ရှိသနည်း။

ယညဝါကျ - သင်သည် မြင်တတ်သူကို မမြင်နိုင်၊ အသံကြားတတ်သူကို မကြားနိုင်၊ ကြံစည်တတ်သူကို မကြံစည်နိုင်၊ သိတတ်သူကို မသိနိုင်။ အရာခပ်သိမ်း အတွင်း၌ ရှိသော ထိုအရာသည် သင်၏အတ္တ ဖြစ်သည်ဟု

တစ်ဖန် ထပ်၍ ဖြေဆိုပါမည်။ အတ္တမဟုတ်သော အရာဝတ္ထုသည် ပျက်သုဉ်းရ၏။

ကယောလ

-အဘယ် အတ္တသည် အရာခပ်သိမ်း အတွင်း၌ ရှိသနည်း။

ယညဝါကျ

-ဆာလောင်မှတ်သိပ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ အထင်မှားခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းတို့၏ တစ်ဖက်ကမ်း၌ ရှိသောအရာသည် အတ္တ ဖြစ်သည်။ အတ္တကို အနုန်အတိုင်း သိမြင်သော ရသေ့တို့သည် နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ပေါ်မှုကို လည်းကောင်း၊ ကြွယ်ဝမှုကို လည်းကောင်း၊ နောက်ဘဝရှိမှုကို လည်းကောင်း သိပြီး၍ ရဟန်းဘဝ၌ နေထိုင်ကြသည်။ ပဋိသန္ဓေနေမှုကိုတောင်တခြင်းသည် ကြွယ်ဝမှုကို တောင်တ၏။ ကြွယ်ဝမှုကို တောင်တခြင်းသည် နောက်ဘဝ တည်ရှိမှုကို တောင်တ၏။ တောင်တမှု နှစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ဤဘဝ၌ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့သော ဘဝကို တောင်တခြင်း၊ နောက်ဘဝ၌ ပို၍ကြီးကျယ်သော ချမ်းသာကို တောင်တခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ အတ္တကို သိသော ရသေ့သည် မိမိအသိပညာကို ကိုးကွယ်မှီခိုရာအဖြစ် ပြုလုပ်၍ နေထိုင်၏။

ဥဒ္ဓါလက

-ကျွန်ုပ်တို့သည် မခြံတိုင်း၌ ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြ၍ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ဝင်သည်၏ လင်ယောကျ်ား ဖြစ်သော ကပျ၏ နေအိမ်၌ နေကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ကို ဘယ်သူလဲဟု မေး၏။ ကဗန္ဓဟု သူက ဖြေဆိုသည်။ ယခုဘဝနှင့် နောက်ဘဝကို ချုပ်စပ်ထားသော ချည်ကို သင် သိသလောဟု ဂန္ဓဗ္ဗက မေးသည်။ ကပျ-က မဖြေတတ်ချေ။ ဂန္ဓဗ္ဗက-ဆက်၍ ပြောသည်မှာ ဤဘဝ နောက်ဘဝသတ္တဝါအားလုံး၏

အတွင်း၌ နေ၍ ခြယ်လှယ်အုပ်စိုးနေသော အရာကို သင် သိသလောဟု မေး၏။ ကပျက-မသိဟု ဖြေ၏။ ထိုအခါ ဂန္ဓဗ္ဗက-ဤဘဝနှင့်နောက်ဘဝကို ချုပ်စပ်သော အပ်ချည်ကို သိသောသူသည် ဗြဟ္မာကို သိနိုင်၏။ ဤလောကနှင့် နတ်များကို သိနိုင်၏။ ဝေဒကျမ်းများကို သိနိုင်၏။ အရာခပ်သိမ်းကို သိနိုင်၏ဟု ဆို၏။

ယညဝါကျ

-ဘဝ၏ သိမ်မွေ့သော တရားသဘောသည် ဘဝနှစ်ခုကို ချုပ်စပ်သော အပ်ချည် ဖြစ်၏။ လူတစ်ယောက် သေဆုံးသောအခါ သူ၏အင်္ဂါများ ပျော့နေလျော့ကျ သွားသည်ဟု ဆိုကြ၏။ သူ အသက် ရှင်နေချိန်တွင် ဘဝ၏ နိယာမတရားက ထိန်းချုပ်ထား၏။ ဤကမ္မာ မြေပေါ်၌ နေသောသူသည် ကမ္မာမြေမှ သီးခြား ဖြစ်၏။ မြေကြီးသည် သူ့ကို မသိ၊ အတ္တ၏ ခန္ဓာကိုယ် သည် ဤကမ္မာမြေကြီး ဖြစ်၏။ အတ္တသည် ကမ္မာ မြေကြီးအတွင်း၌ တည်ရှိ၍ ကမ္မာမြေကြီးကို ထိန်းချုပ်ထားသည်။ ရေထဲ၌ နေ၍ ရေကို ထိန်းချုပ် ထားသော အတ္တသည် ရေမှ သီးခြား ဖြစ်၏။ မီးထဲ၌ နေ၍ မီးကို ထိန်းချုပ်ထားသော ကောင်းကင်၌ နေ၍ ကောင်းကင်ကို ထိန်းချုပ်ထားသော လေထဲ၌ နေ၍ လေကို ထိန်းချုပ်ထားသော နေ့လအတွင်း၌ နေ၍ နေ့လကို ထိန်းချုပ်ထားသော အမှောင် အလင်း၌ နေ၍ အမှောင်အလင်းကို ထိန်းချုပ် ထားသော ထိုအရာသည် တသီးတခြားသာ ဖြစ်၏။ အဆင်း၊ အနံ့၊ အတွေ့ အထိ စကားဆို၏အတွင်း၌ တည်ရှိသော အတ္တသည် ထိုအရာများမှ သီးခြားသာ ဖြစ်၏။ ဝိညာဉ်အတွင်း၌ ဉာဏ်ပညာ အတွင်း၌ တည်ရှိ သော ထိုအတ္တသည် သီးခြားသာလျှင် ဖြစ်၏။

ဂဂို-က မေးခွန်းနှစ်ခုမေးလိုကြောင်း ကျွဲမေးခွန်းကို ဖြေနိုင်သူသည် မည်သည့်အခါမျှ မရှုံးနိုင်နိုင်၊ ဗြဟ္မာ သစ္စာတရားကို ဟောကြားနိုင်သူ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဆို၍ ကာသိတိုင်း သို့မဟုတ် ဝိဒေဟတိုင်းမှ ဘုရင့် သားသည် လေးနှင့် မြားကို ကိုင်ဆောင်လျက် ညာဘက်လက်တွင် ပြင်းထန်သော အဆိပ်လှူးမြား နှစ်ချောင်း ကိုင်ဆောင်လျက် စစ်မြေပြင်သို့ ထွက်လာ သကဲ့သို့ သင့်ကို မေးခွန်း နှစ်ခု မေးမည်ဟု ဆို၏။

ဂဂို - ဤမြေကြီးနှင့် နတ်ပြည်သည် အဘယ်၌ တည်သနည်း။

ယညဝါကျ - ကောင်းကင်၌ တည်၏။

ဂဂို - ကောင်းကင်သည် အဘယ်၌ တည်သနည်း။

ယညဝါကျ - အက္ခရာ-ဟုခေါ်သော မကုန်ခန်း မပျက်စီးနိုင်သည့် ဗြဟ္မာ၌ တည်၏။ ဗြဟ္မာသည် အတိအရှည်၊ အကြမ်း အနူးအပူအအေး၊ အလင်းအမှောင်မဟုတ်၊ အာကာသ လည်းမဟုတ်၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်မှု မရှိ၊ အနုအရသာ မရှိ၊ မျက်စိ နား ပါးစပ်လည်း မရှိ၊ ပမာဏ မရှိ၊ အတွင်း အပြင် ဟူ၍ မရှိ၊ ဗြဟ္မာသည် မခံစားတတ်၊ ဗြဟ္မာကို မခံစားနိုင်၊ ဗြဟ္မာ၏အမိန့်အရ နေနှင့် လသည်လည်း လမ်းကြောင်းမှန်မှန် သွားနေ ရ၏။ နတ်ဘုံနှင့် လူ့ပြည်သည် တည်တံ့နေ၏။ ဗြဟ္မာ၏ အမိန့်အရ စက္ကန့်၊ မိနစ်၊ နာရီ၊ နေ့ရက်၊ လရာသီဥတုနှင့် နှစ်များသည် မိမိလမ်းကြောင်း အတိုင်း လည်ပတ်နေရ၏။ မြစ်များသည် အရွှေ အနောက် စသည်သို့ စီးဆင်းနေ၏။

ဤဗြဟ္မာကို မသိဘဲလျက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊ တပ ကျင့်ခြင်း ပြုလုပ်နေပါက

ကုသိုလ် အနည်းငယ်သာ ရ၏။ မတည်မြဲသော အကျိုးကို ရ၏။ ဗြဟ္မာကို မသိဘဲ သေရသူသည် သနားသဖွယ် ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မာကို သိပြီးမှ သေသူသည် ပညာရှိမည်၏။ ဗြဟ္မာကို မမြင်ရ၊ မကြားရ၊ မသိအပ် သော်လည်း ဗြဟ္မာသည် မြင်တတ်၊ ကြားတတ်၊ သိ တတ်၏။ ဗြဟ္မာမှတစ်ပါး မြင်တတ်သူ၊ ကြားတတ်သူ သိတတ်သူဟူ၍ မရှိ။ တစ်ရံရောအခါ ဝိဒေဟတိုင်း ဇနက မင်းကြီးသည် ယညဝါကျနှင့် တွေ့ဆုံ၍ “စကား(ဝါစာ)သည် ဗြဟ္မာ ဖြစ်သည်”ဟု ဇီတွဲ-က ဆင်ကြားကြောင်း ပြောကြား၏။

ယညဝါကျ - ထိုဆင်ကြားချက်သည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှသာ ဖြစ်၍ မပြည့်စုံသေး၊ ဗြဟ္မာ၏ ဘုံဌာနသည် စကား (ဝါစာ) ဖြစ်၏။ စကြဝဠာကြီး၏ မူလအကြောင်းရင်း ဖြစ်သော အာကာသသည် ဝါစာ၏ တည်ရာ ဖြစ်၏။ စကား (ဝါစာ)သည် အသိပညာ ဖြစ်၏။ အသိပညာ အားလုံးကို စကားဖြင့်သာလျှင် ရနိုင်၏။ စကားမှ တစ်ဆင့် အသိပညာ ရရှိ၏။

ဇနက - ဥဒန်က-က မူလစွမ်းအင်သည် ဗြဟ္မာမည်၏ဟု ဟောကြားခဲ့၏။

ယညဝါကျ - မူလစွမ်းအင်၏ တည်ရာဌာနမှာ အသက်ရှူမှု ဖြစ်၏။ ထောက်တည်ရာကား အာကာသ ဖြစ်၏။

ဇနက - မြင်ခြင်းသည် ဗြဟ္မာဖြစ်၏ဟု စာရက-က သင်ကြား၏။

ယညဝါကျ - မျက်စိသည် မြင်ခြင်း၏ တည်ရာဌာနဖြစ်၍ ကောင်းကင် သည် ထောက်တည်ရာ ဖြစ်၏။ ဇီဝအတ္တသည် လူအဖြစ် ဖြင့် မွေးဖွားလာသော အခါ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိလာ၏။ လောက၏ မကောင်းမှုများနှင့် ရောယှက်

လာ၏။ သေဆုံးသောအခါ ဤခန္ဓာကိုယ်နှင့် မကောင်းမှုတို့ကို စွန့်ခွာ၍ သွား၏။

ဘဝသည် ဤဘဝ နောက်ဘဝနှင့် ကြားခံဘဝ ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏။ ကြားခံဘဝသည် အိပ်မက်နှင့် တူ၏။ လူသည် သေဆုံးသွားသော အခါ သုဒ္ဓမ္မသရီရခေါ် သိမ်မွေ့သော ကိုယ်ခန္ဓာအဖြစ်ဖြင့် ဆက်လက် တည်နေ၏။ ပြုစုခဲ့သမျှ အမှုများသည် သုခမသရီရအပေါ်၌ ထင်ကျန်နေရ၏။ ထို ကျန်ရစ်သော အထိတ်က ကောင်းမှု မကောင်းမှုများသည် ယခုလက်ငင်း ဖြစ်ပျက်နေသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ နောက်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် အကျိုးတရား များသည်လည်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နေရ၏။ ကြားခံဘဝ၌ ဤဘဝနှင့် နောက်ဘဝ နှစ်ခုလုံးကို အိပ်မက်ပမာ တွေ့ကြုံခံစားနေရ၏။

ကြားခံဘဝ၌ ရေကန်များ၊ မြစ်များ၊ ရထားများ၊ မြင်းများမရှိသော် လည်း အတ္တ၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ထိုအရာများကို ရရှိခံစားနိုင်၏။ အိပ်မက်ထက် အရာများသည် နီးကြားဘောအခါ တစ်စုံတစ်ရာ ပါ မလာချေ။ နီးကြားနေစဉ် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ချက်များသည်လည်း အိပ်မက်အတိုင်း ပါ မသွားချေ။ ငါးကြီးတစ်ကောင်သည် မြင်၏ ဤဘက် ကမ်းမှ ထိုဘက်ကမ်းသို့ ကူးသွားသကဲ့သို့ အတ္တသည် အိပ်မက်နှင့် နီးကြား ခြင်းတို့၏ အကြား၌ သွားလာ ကူးပြောင်းနေ၏။ လင်းယုန်ငှက်သည် လေတွင် ပျံဝဲ၍ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သောအခါ အသိုက်သို့ ပြန်လာသကဲ့သို့ အတ္တသည် အာရုံခံစားခြင်း အိပ်မက်ခြင်းတို့ကို မပြုလိုသောအခါ အိပ်မောကျသည့် အခြေအနေသို့ ပြန်သွားလေ၏။

အတ္တသည် မိမိ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် တပ်မက်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ ခြင်းနှင့် ဒုစရိုက်မှုတို့မှ ကင်း၏။ ချစ်ဇနီး၏ ပွေ့ပိုက်ခြင်းကို ခံရသော ယောက်ျားသည် အတွင်းအပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘာမျှ မသိတော့သကဲ့သို့ လူသည် အိပ်မောကျချိန်၌ မလအတ္တနှင့် ပြန်လည် ပေါင်းစပ်နေသဖြင့် အတွင်း အပြင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘာမျှ မသိတော့ချေ။ အိပ်မောကျချိန်၌ ထိုချင်အပ်မက်မှု ဝမ်းနည်းမှုများ ကင်းစင်နေ၏။

လူသည် သေခါနီးအချိန်၌ မမြင်နိုင်၊ မကြားနိုင်၊ မနမ်းနိုင်၊ မတွေ့ ထိနိုင်၊ စကားမပြောနိုင်ချေ။ မြင်မှု၊ ကြားမှုနှင့်ဆိုင်သော ဣန္ဒြေတို့သည် အုဒ္ဓမ္မသရီရခေါ် သိမ်မွေ့သော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ပေါင်းစည်းမိသည်။ နှလုံး အိမ်၏ ထိပ်ဖျား၏အတ္တသည် ထွန်းလင်းလျက်ရှိ၏။ အတ္တသည် ပါးစပ်မှ လည်းကောင်း၊ ငယ်ထိပ်အပေါက်မှ လည်းကောင်း ထွက်ခွာလေသည်။ ထိုအခါ အသက်ထွက်ပြီဟု ဆိုရ၏။ ပိုးလောက်လမ်းသည် မြက်ပင်ထိပ်ဖျား တစ်ခု၌ ရပ်တည်လျက် အခြား မြက်ပင်ထိပ်ဖျားကို ဖမ်းကိုင်ပြီးနောက် မိမိကိုယ်ကို နောက်မြက်ပင်သို့ ကူးပြောင်းလိုက်သကဲ့သို့ အတ္တသည် ဘဝဟောင်းက ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်ခွဲ၍ ဘဝသစ်၌ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရယူပြီးလျှင် ထိုခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဝင်လိုက်၏။

ရွှေပန်းထိမ်သည် တစ်ဦးသည် လက်ဝတ်ရတနာ အဟောင်းများကို အရည်ကျို၍ ပုံသစ်လောင်းသကဲ့သို့ အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ် အဟောင်းကို စွန့်၍ ခန္ဓာကိုယ်အသစ်ကို ယူ၏။

ဗြဟ္မာကို မသိဘဲ ကောင်းမှု မကောင်းမှု ပြုသူသည် ဘဝသစ်၌ အဖန်ဖန် မွေးဖွားရ၏။ ဗြဟ္မာကို သိသူသည် သေဆုံးသော အခါ ဘဝသစ်၌ မဖြစ်တော့ဘဲ ဗြဟ္မာနှင့် ပေါင်းစပ်မိ၍ မသေခြင်းသဘောသို့ ရောက်ရှိ၏။

ပဇာပတိနတ်မင်းကြီးသည် နတ်တို့အား “ဒ ” သုံးလုံး တရားတော်ကို ဟောကြား၏-

- ဒ = ဒမယတ = စိတ်ကို ထိန်းချုပ်လော့၊
- ဒ = ဒတ္တ = အလှူဒါနကို ပြုလော့၊
- ဒ = ဒယဇ္ဇမ် = သနားကရုဏာစိတ် မွေးမြူလော့။

မိုးကြိုးထစ်ချွန်းသောအခါ ဒ-ဒ-ဒ-ဟု အသံကြီး ပေါ်ထွက်လာခြင်းမှာ ထိုတရားသုံးပါးကို လိုက်နာ ကျင့်ကြံကြလော့ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ ဆန္ဒစေ့ ဥပနိသျှစ်

ဤတို့၏ ပထမအဆင့် တာဝန်မှာ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဗေဒကို သင်ရမည်၊ ဒါနပြုရမည်။ ဒုတိယအဆင့် တာဝန်မှာ ပြီးငြိမ်းချွေးတစ်ခု တပဏ္ဍိတကျင့်ကို ကျင့်ရမည်။ တတိယအဆင့် တာဝန်မှာ ဆရာ၏အိမ်၌ တပည့်အဖြစ် ခံယူနေထိုင်၍ မြဟ္မာ့ဉာဏ်ရရေးအတွက် နည်းစံကျင့်ကြံရမည်။ ကောင်းကင် စကြဝဠာအားလုံးကို ထွန်းလင်းနေသော အလင်းရောင် (အတ္တ) သည် လူ၏ နှလုံးသား အတွင်းရှိ အလင်းရောင် (အတ္တ) နှင့် တူညီ၏။ စကြဝဠာသည် မြဟ္မာမှ ထွက်ပေါ်လာ၏။ စကြဝဠာသည် မြဟ္မာအတွင်း၌ တည်ရှိ၏။ အရာဝတ်အိမ်သည် မြဟ္မာ ဖြစ်၏။ လူသားကို ကိလေသာ တံဏှာမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်သော မြဟ္မာကိုသာလျှင် ရှိခိုးရမည်။

အတ္တသည် နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ တည်နေ၏။ ဆန်စေ့၊ ဘာလီစေ့၊ မုန့်ညှင်းစေ့တို့ထက် ငယ်၏။ ထိုအတ္တသည်ပင်လျှင် ဤလူ့ ပြည်နှင့် နတ်ပြည် ထက် ကြီး၏။ တလောကလုံးထက် ကြီးမား၏။ အနံ့အရသာများ၊ အလိုဆန္ဒနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ အားလုံးသည် အတ္တမှ စတင်၏။ အရာဝတ်အိမ်၌ ပျံ့နှံ့တည်နေ၏။ ထိုအတ္တကို ရှိခိုးသူသည် အတ္တထံမှောက်သို့ ရောက်၏။

သျှုတ္တိလျှ ရသေ့ကြီးက-သေခါနီးအခါ၌ အောက်ပါ သစ္စာစကားကို ရွတ်ဆို၍ မြဟ္မာကို အာရုံပြုကြရမည်ဟု ဆို၏-

- သင်သည် မပျက်စီးနိုင်၊
- သင်သည် မပြောင်းလဲသော ပရမတ်တရား ဖြစ်သည်၊
- သင်သည် အသက်၏ အကြောင်းရင်းမူလ ဖြစ်သည်။

ယောဂအင်္ဂါရသ-သည် ဒေဝကီ၏သား ကရိန္ဒာအား “မြဟ္မာဉာဏ်ကို ရပြီးသူသည် ဘယ်သောအခါမျှ ဆာလောင်မုတ်သိပ်ခြင်း မရှိတော့” ဟု သင်ကြား၏။

တစ်ရံရောအခါ သစ္စာကမသည် မိခင်ထံ ချဉ်းကပ်၍ မိမိ၏ဖခင်မျိုးရိုးကို မေး၏။ ထိုအခါ မိခင်က “ငါသည် ငယ်စဉ်က အိမ်စဉ်လှည့်ကာ တံကျန် ခံခဲ့ရ၍ ဘယ်သူနှင့် ပဋိသန္ဓေရခဲ့မှန်း မသိ၊ သင် ဖခင်ကို ငါ့မသိ၊ ငါ၏ အမည် ဇဗလ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သင့်အမည်ကို သစ္စာကမဇဗလဟု ခေါ်နိုင်သည်” ဟု ပြောလေသည်။ ထို့နောက် သစ္စာကမ လုလင်သည် ဂေါတမရသေ့ကြီးထံ သွား၍ တပည့်အဖြစ် လက်ခံရန် ပြော၏။ ဂေါတမရသေ့ကြီးက ဖခင်မျိုးရိုးကို မေးရာ မသိကြောင်း အမှန်အတိုင်း ပြော၏။ ထိုသို့ အမှန်အတိုင်း ပြောသူသည် မြဟ္မာဉာဏ်စစ် ဖြစ်ရပေမည်ဟု ယူဆကာ တပည့်အဖြစ် လက်ခံသည်။ ရသေ့ကြီးသည် သစ္စာကမအား နှားမပိန် အကျိုးအပွဲလေးရာကို ထိန်းကျောင်းခိုင်း၏။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာ၍ နှားပေါင်းတစ်ထောင် ပြည့်သောအခါ နှားလားညသဘကြီးက သစ္စာကမလုလင်အား “အရပ်လေးမျက်နှာသည် မြဟ္မာကြီး၏ အစိတ် အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်” ဟု ဟောကြား၏။

ထို့နောက် မီးဖိုက သစ္စာကမအား “ကမ္မာမြေ့ကောင်းကင်၊ သမုဒ္ဒရာ ထို့သည် မြဟ္မာ၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်” ဟု သင်ကြား၏။

တစ်ဖန် ဥပကောသလသည် သစ္စာကမထံ၌ တပည့်ခံ၍ မြဟ္မာဉာဏ်ကို သင်ယူရလေသည်။ ထင်း၊ မြေကြီး၊ မီးနှင့် နေမင်းသည် မြဟ္မာဖြစ်သည်ဟု သင်ကြားပေး၏။ မြဟ္မာကို သိသူသည် ကြာဖက်တွင် ရေမတင် လျှောက် ဘိသကဲ့သို့ အပြစ်ဟူသမျှ ကင်းစင်လေ၏။

ဥဒ္ဓါလက၏သား သေတကေတုသည် အသက် ၁၂-နှစ် ရှိသောအခါ ဆရာထံ၌ ၁၂-နှစ်တိုင်တိုင် ဗေဒကျမ်းကို သင်ယူခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မြဟ္မာဉာဏ်ကို မရသေး၍ ဖခင်ဥဒ္ဓါလကသည် သေတကေတုအား မြဟ္မာဉာဏ်ကို သင်ကြားပေးရသည်။

အစကနဦးတွင် အဋ္ဌိတရား (အတ္တ) တစ်ခုတည်းသာ ရှိ၏။ အဋ္ဌိက အစကနဦးက တာမျှ မရှိရာမှ ဤကမ္ဘာလောကကြီး ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု

ဆိုကြသည် ထိုစကားမှာ မဖြစ်နိုင်။ ဘာမျှ မရှိရာမှ ဘာမျှ ပေါ်ထွက် မလာနိုင်။ မူလက အရိတရား (အတ္တ) တစ်ခုတော့ ရှိရမည်။ ထိုအတ္တသည် ဤသို့ ကြံစည်၏။ ငါတစ်ခုမှ ငါအများဖြစ်လာမှု ကောင်းလေစွာ ငါသည် ကြီးထွားလာမှု ကောင်းလေစွာဟု ကြံစည်၏။ ထိုကြံစည်ချက်ကြောင့် စကြဝဠာက မွှားလောက်ကြီး ပေါ်ထွက်လာ၏။ ထိုကမ္ဘာလောက၌ အရာဝတ္ထု အသီးသီးအတွင်းသို့ အတ္တသည် ဝင်ရောက်လေသည်။ အရာဝတ္ထုအသီးသီး၏ အတွင်းသား အနှစ်သာရသည် အတ္တ ဖြစ်သည်။ တံ တံ အသိ = ထိုအရာ (အတ္တ) သည် သင်ဖြစ်သည်ဟု ဟောကြားသည်။

ပျားကောင်တို့သည် သစ်ပင် ပန်းပင် များစွာတို့မှ ဝတ်ရည်ကို စုပ်ယူ၍ ပျားရည် ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ပျားရည်အဖြစ်သို့ ရောက်သွားသော အခါ မည်သည့်ပန်းပင်က ပန်းဝတ်ရည်ဟူ၍ ခွဲခြားရန် မဖြစ်နိုင်တော့ သကဲ့သို့ သတ္တဝါအားလုံးသည် အရိတရား (ဗြဟ္မာ) အတွင်းသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက် ပေါင်းစပ်သောအခါ သူတို့၏ အတိတ်ဘဝနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အခြေ အနေကို လုံးဝ မသိတော့ချေ။

ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာများမှ မိုးတိမ်များ တက်လာ၍ မိုးရွာချသည်။ မိုးရေသည် မြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ မြစ်များမှ စီးဝင်သော ရေသည် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာသို့ ရောက်သောအခါ တသားတည်း ဖြစ်၍ မည်သည့် မြစ်ရေဟု ခွဲခြား မရနိုင်သကဲ့သို့ သတ္တဝါအားလုံးသည် ဗြဟ္မာ့ဘဝတံကြီး အတွင်းသို့ ရောက်သောအခါ မိမိတို့၏ အတိတ်ဘဝကို မသိကြတော့ချေ။

သစ်ပင်တစ်ပင်၏ အမြစ်၊ ပင်စည်၊ အကိုင်းတစ်ခုခုကို ထုရိုက်သော် လည်း မသေနိုင်။ သစ်ပင်၏ အသက် (အတ္တ) သည် အကြင်အကိုင်းမှ ထွက်ခွာ၏။ ထိုအကိုင်းသည် ညှိုးခြောက်လေ၏။ တစ်ပင်လုံးမှ အတ္တ ထွက်ခွာလျှင် ထိုသစ်ပင်သည် ခြောက်သွေ့လေ၏။ ထိုနည်းအတူ လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်မှ အတ္တ ထွက်ခွာသောအခါ ထိုသူသည် သေ၏။

တစ်ရံဆရာအခါ နတ်တို့ဘုရင် သိကြားမင်းနှင့် အသူရာတို့၏ ဘုရင် ဝေရာဇာသည် အတ္တကို သိလိုသောကြောင့် ပဇာပတိ ဆရာကြီးထံ၌

ဆည်းကပ် စကားကြ၏။ အတ္တကိုသိသူသည် လောကအားလုံးကို ပိုင်ဆိုင်၍ လိုသမျှ ရနိုင်သည်ဟု ကြားဖူးသောကြောင့် အတ္တကို သိလိုကြ၏။ ၎င်းတို့အား ပဇာပတိက မျက်စိထဲ၌ မြင်ရသောအရာသည် အတ္တဖြစ်သည်။ ရေထဲ၌လည်းကောင်း၊ မုန်ထဲ၌လည်းကောင်း မြင်ရသောအရာသည် အတ္တ ဖြစ်သည်။ သင်တို့ကိုယ်တိုင် ရေထဲ၌ ကြည့်ပြီးလျှင် မရှင်းသည့် အချက်ကို မေးလော့ဟု ဆို၏။ သိကြားမင်းနှင့် ဝေရာဇာတို့သည် ရေထဲ၌ အရိပ်ကို ကြည့်ပြီးလျှင် ဆရာ့ထံ သွား၍ အတ္တကို ဆံပင်များ၊ လက်သည်း များနှင့် တွေ့မြင်ရကြောင်း ပြောကြား၏။

တစ်ဖန် ပဇာပတိဆရာကြီးက တပည့် ၂-ဦးကို ဝတ်ကောင်းစားလှ ဝတ်ဆင်ပေး၍ ရေထဲ၌ ကြည့်စေ၏။ တပည့်များက အတ္တကို ဝတ်ကောင်း စားလှ ဝတ်စားလျက် တွေ့ရကြောင်း ပြန်ပြော၏။ အတ္တသည် ဤအရာ များထဲ၌ တည်ရှိကြောင်း ပြောကြားသောအခါ တပည့် ၂-ဦးသည် အားရ ကျေနပ်စွာ ဖြန်ကြလေ၏။ ထိုတပည့် ၂-ဦး၏ နောက်ကွယ်တွင် ပဇာပတိ ဆရာကြီးက ဤတပည့် ၂-ဦးလုံး အတ္တကို မသိကြဟု ညည်းတွားလေ၏။

ဝေရာဇာသည် အသူရာပြည် ရောက်သောအခါ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် အတ္တဖြစ်သည်ဟု သင်ကြားလေ၏။

သိကြားမင်းသည် မိမိအသိဉာဏ်ကို မကျေနပ်၍ ဆရာ့ထံ တစ်ဖန် ပြန်လာ၍ ၃၂-နှစ်ကြာအောင် ဆည်းကပ် စကားရ၏။ ထိုအခါ ပဇာပတိက အိပ်မက်အကင်း လှုပ်ရှားသွားလာ ခံစားနေသူသည် အတ္တ ဖြစ်သည်ဟု ဟောကြား၏။ သိကြားမင်းသည် အိပ်မက်ထဲ၌ ကြောက်လန့်ဆင်းရဲမှု တွေ့ရပုံကို စဉ်းစားမိသောအခါ ထိုအတ္တသည် ဆင်းရဲမကင်းသဖြင့် မကျေနပ်သဖြင့် ဆရာ့ထံ တစ်ဖန် ပြန်လာ၏။ ၃၂-နှစ်ကြာသောအခါ ပဇာပတိ ဆရာကြီးက အိပ်မောကျနေခိုက်၌ ငြိမ်သက်အနားယူနေသော အရာသည် အတ္တ ဖြစ်သည်ဟု သင်ကြားလွှတ်လိုက်၏။ သိကြားမင်းသည် အိပ်မော ကျနေခိုက်၌ ဘာကိုမှ မသိသဖြင့် မသိတတ်သော အရာသည် အတ္တ ဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆကို မကျေနပ်သဖြင့် ဆရာ့ထံ တစ်ဖန် ပြန်လာ၏။

ထိုအခါ ပလာပတိက ဣစ္ဆာတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ပူးတွဲနေသောအခါ ဝမ်းနည်းမှု၊ ဝမ်းသာမှုကို ခံစားရ၏။ အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ကင်းလွတ်သောအခါ ဝမ်းနည်းမှု၊ ဝမ်းသာမှုမှ ကင်းလွတ်၏ဟု ဟောကြား၏။

ညောင်စေ့ တစ်စေ့ကို ယူ၍ ခွဲပြုရာ အထဲ၌ ဘာမျှ မတွေ့ရသော်လည်း ညောင်ပင်ကြီး တစ်ပင်လုံးနှင့် အနှစ်သာရသဘောသည် ထိုညောင်စေ့ငယ် အတွင်း၌ ရှိကြောင်း ဥပမာပြု၍ အတ္တ၏ တည်နေပုံကို ဟောကြား၏။

၃။ တေတ္ထိဒီယ ဥပနိသျှိန်

မိဘ ဆရာသမား၊ ဧည့်သည်တို့ကို နတ်တမျှ ရိုသေကြရမည်။ သစ္စာ စကားကို ပြောဆိုရမည်။ ဝေဒကို သင်ရမည်။ မြဟ္မာကို သိခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး ပန်းတိုင်ဖြစ်၏။ မြဟ္မာကိုယ်မှ အာကာသ၊ လေ၊ မီး၊ ရေ၊ မြေ၊ အပင်၊ အစာအာဟာရ၊ လူ့ခန္ဓာတို့ အဆင့်ဆင့် အစဉ်အတိုင်း ပေါ်ထွက်ပေါက်ပွားလာ၏။ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အစာအာဟာရတို့သည် အပြန်ပြန် အလှန်လှန် ပြောင်းလဲနေ၏။ အစာအာဟာရကို မြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်လျှင် လိုသမျှ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ ရ၏။

အတ္တမှာ အိမ် ငါးဆင့်ရှိရာ အတ္တသည် ငါ(အဟံကာရ) အိမ်အတွင်း၌ တည်၏။ ငါသည် ပညာအိမ်အတွင်း၌ တည်၏။ ပညာသည် မနောအိမ်အတွင်း၌ တည်၏။ မနောသည် ဇီဝအိမ်အတွင်း၌ တည်၏။ ဇီဝ (အသက်ရှူခြင်း) သည် ရုပ်ခန္ဓာအိမ်အတွင်း၌ တည်၏။

မြဟ္မာသည် မိမိတစ်ခုတည်း တည်ရှိနေရာမှ အများအပြား ဖြစ်လိုသောဆန္ဒ ပေါ်ပေါက်လာ၏။ မိမိကိုယ်ကို ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုး ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းလေသည်။ ထိုဖန်ဆင်းပြီးသော ရုပ်ဝတ္ထုများ အတွင်းသို့ မြဟ္မာသည် ဝင်ရောက်လေသည်။ ဖန်ဆင်းခြင်း မပြုမီက မြဟ္မာသည် မထင်မရှား ဖြစ်နေခဲ့၏။ ထိုမထင်ရှားသော အခြေအနေကို ထင်ရှားလာအောင် ဖန်ဆင်းလေသည်။ မြဟ္မာမှ မြဟ္မာကို ဖန်ဆင်းလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြဟ္မာသည် မိမိအလိုလို တည်ရှိနိုင်သည်။

မြဟ္မာကို ကြောက်ရွံ့၍ လေသည် အမြဲ တိုက်ခတ်နေရ၏။ နေသည် ထုန်းလင်းနေရ၏။ မိုးနတ်နှင့် မီးနတ်များ၊ ယမမင်းခေါ် သေမင်းတို့သည် မိမိတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နေကြရ၏။

အတ္တအဆင့်ငါးဆင့်

- ၁။ အန္တမယအတ္တ = ထမင်း၊ မုန့်အစာအာဟာရဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော ခန္ဓာကိုယ်၊
- ၂။ ပြာဏမယအတ္တ = အသက်ရှူရှိုက်သော လေ၊
- ၃။ မနောမယအတ္တ = အာရုံငါးပါးကို သိရှိ ခံစားနိုင်သော မနောစိတ်၊
- ၄။ ဝိညာဏမယအတ္တ = ဝိညာဉ်သက်သက်သာလျှင် ရှိ၏။ ပြင်ပအာရုံများကို လုံးဝ မသိဘဲ မိမိကိုသာ ပြန်၍ သိသော ဝိညာဉ်၊
- ၅။ အာနန္ဒမယအတ္တ = နှစ်သက်မှု ပီတိချမ်းသာဖြင့် တည်ရှိနေသော အတ္တ=ဗြဟ္မာ။

တကမ္ဘာလုံးကို ပိုင်စိုးသော လူ့စည်းစိမ်ထက် ဂန္ဓဗ္ဗနတ်စည်းစိမ်က အဆတစ်ဆင့်သာ သာလွန်၏။ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်စည်းစိမ်ထက် ပိတဂိုနတ်စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် အာဇာနည်နတ်စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ကာမနတ်တို့၏ စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ဒေဝနတ်စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ဣန္ဒြေ၏ စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ဣန္ဒြေ၏ ပုဏ္ဏဟိတ် နတ်စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ပဇာပတိ နတ်မင်း၏ စည်းစိမ်၊ ၎င်းထက် ဗြဟ္မာ၏ စည်းစိမ်က ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ အဆတစ်ဆင့်စီ ကလွန်ချမ်းသာ၏။ ဗြဟ္မာကို သိမြင်သူသည် အထက်ဖော်ပြပါ ချမ်းသာမျိုး အားလုံးကို ရနိုင်၏။

၄၂။ အေတရေယ ဥပနိသျှန်

အစပထမ၌ အတ္တသည် တစ်ခုတည်း ရှိ၏။ အခြားဘာမျှ မရှိချေ။ ထို့နောက် လောကလေးပါးကို ဖန်ဆင်း၏။ အမ္ဘသ (မိုးတိမ်)ဟု ခေါ်သော အမြင့်ဆုံးဘုံ၊ မာရိစိ (တံလှုပ်) ခေါ်သော ကောင်းကင်ဘုံ၊ မာရ (သေခြင်း)ဟု ခေါ်သော ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် အာပ (ရေ) ဟု ခေါ်သော မြေအောက်ကမ္ဘာတို့ကို ဖန်ဆင်း၏။ ထိုလောက လေးပါးကို စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် သက်ရှိသတ္တဝါ တစ်ဦးကို ဖန်ဆင်းလေ၏။ ရှေးဦးစွာ ရေမှ ကမ္ဘာဦး လူကို ဖန်ဆင်း၏။ ကမ္ဘာဦး လူကို အပူငွေ့ပေးလိုက်သောအခါ ပါးစပ်ပေါက် ပေါ်လာ၏။ ထိုပါးစပ်မှ စကား (ဝါစာ) ဖြစ်ပေါ်လာ၍ စကား (ဝါစာ) မှ မီး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို့နောက် နှာခေါင်းပေါက် ဖြစ်ပေါ်လာ၍ အသက်ရှူရှိုက်မှု (ပြာဏ) ပေါ်လာ၏။ အသက်ရှူရာမှ ကမ္ဘာ့လေထု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ထို့နောက် မျက်စိ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မျက်စိမှ အဆင်းရူပါရုံ ဖြစ်လာ၍ ရူပါရုံမှ နေမင်း ဖြစ်လာ၏။ နား ဖြစ်ပေါ်လာ၍ နားမှ ကြားခြင်းဖြစ်၏။ ကြားခြင်းမှ အရပ်လေးမျက်နှာ ဖြစ်လာ၏။

အရေပြား ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ထိုအရေပြားမှ အမွေးအမှင်များ၊ ၎င်းမှ သစ်ပင်ကြီးငယ်များ ဖြစ်လာ၏။ နှလုံးသား ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ၎င်းမှ စိတ် (မနော) ဖြစ်ပေါ်၏။ စိတ်မနောမှ လမင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ချက်ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ချက်မှ ထွက်သက်လေ (အပါန) ဖြစ်၏။ ထွက်သက်လေမှ သေခြင်းတရား ဖြစ်လာ၏။ ထို့နောက် ယောကျ်ားအင်္ဂါတစ်ခု ပေါ်လာ၏။ ၎င်းမှ သုက်ရည် ဖြစ်လာ၍ သုက်ရည်မှ ကမ္ဘာ့ရေထု ဖြစ်လာ၏။ လောကအသီးသီးအတွက် အစောင့်အရှောက်လူများ ဖန်ဆင်းပြီးသော အခါ ၎င်းတို့ စားသုံးရန် အစာအာဟာရ ဖန်ဆင်း၏။ ထို့နောက် ထိုအစောင့် အရှောက် သတ္တဝါတို့၏ ဦးခေါင်းခွံစပ်ကြားမှ အတ္တသည် ဝင်ထောက်တည်နေ၏။ အတ္တသည် နိုးနေစဉ် မျက်စိထဲ၌ နေ၏။ အိပ်မက်နေစဉ် စိတ်ထဲ၌ နေ၏။ အိပ်မောကျနေစဉ် နှလုံးအိမ်ထဲ၌ နေ၏။

၆၂ ကောန ဥပနိသျှဗ်

အတ္တ (မြဲဟွာ) ကို မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်။ နားဖြင့် မကြားနိုင်။ နှာခေါင်းဖြင့် မနမ်းနိုင်။ လျှာဖြင့် မလျက်နိုင်။ ကိုယ်ဖြင့် မထော့ထိနိုင်။ စိတ်ဖြင့် ကြံဆ၍ မသိနိုင်။ သို့ရာတွင် အတ္တ (မြဲဟွာ) ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မျက်စိသည် သိမြင်နိုင်၏။ နားသည် ကြားနိုင်၏။ နှာခေါင်းသည် နံ့နိုင်၏။ လျှာသည် အရသာကို သိနိုင်၏။ ကိုယ်ကာယသည် တွေ့ထိနိုင်၏။ စိတ်သည် ကြံစည်နိုင်၏။

အတ္တကို မြင်သည်ဟု ထင်နေသူသည် အကယ်စင်စစ် အတ္တကို မမြင်ချေ။ အတ္တသည် ဉာဏ်၏ အာရုံ မဟုတ်။

လွန်လေပြီးသောအခါ နတ်တို့သည် အသူရာတို့အပေါ် အောင်နိုင်သဖြင့် မာနထောင်လွှား ဝင့်ကြားနေကြ၏။ အောင်ပွဲအတွက် မြဲဟွာကြီးအား ကျေးဇူးတင်ရန် မေ့နေကြ၏။ ထိုအခါ မြဲဟွာကြီးသည် နတ်တို့၏ ရွှေမောက်၌ ရုတ်တရက် ပေါ်လာ၍ မီးနတ်သားအား ကောက်ရိုးမျှင်တစ်ခုကို လောင်ကျွမ်းအောင် ပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်း၏။ မီးနတ်သားသည် ထိုကောက်ရိုးမျှင်ကို လောင်မြိုက်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်လေ။ တစ်ဖန် လေနတ်သားအား ထိုကောက်ရိုးမျှင်ကို ရွှေ့ရှားအောင် တိုက်သွင့်ပစ်ရန် ခိုင်းစေ၏။ လေနတ်သားသည် ထိုကောက်ရိုးမျှင်ကို လှုပ်ရှားအောင် မတတ်နိုင်ချေ။ ထို့နောက် ဣန္ဒြေနတ်မင်းသည် စုံစမ်းရန် ချဉ်းကပ်လာသောအခါ မြဲဟွာကြီး ကွယ်ပျောက်၍ နတ်တို့၏ မိခင် (ဥမာ) နတ်သမီး ပေါ်လာ၏။ ဥမာ နတ်သမီး၏ ပြောပြချက်အရ ကွယ်ပျောက်သွားသော တန်ခိုးရှင်သည် မြဲဟွာကြီး ဖြစ်ကြောင်း နတ်တို့ သိကြလေသည်။

၇၂ ကဋ္ဌာ ဥပနိသျှဗ်

ဝဇေသရဗသအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားသည် နတ်ပြည်ရောက်လိုသဖြင့် ဝှိုသမျှစည်းစိမ်ကို စွန့်လွှတ်ရသည့် ယဇ်ပွဲကို ကျင်းပပြုလုပ်၏။ သို့ရာတွင် သူသည် အိုနာကျိုးကန်းသော နွားအိနှင့် နွားမများကိုသာ ယဇ်ပွဲဇော်ရန် စီစဉ်၏။ သူ၏သား နာစိကေတသည် ထိုနွားအိပုကြီးကို ယဇ်ပွဲသို့ မောင်းလာနေစဉ် ဤသို့ တွေးမိ၏။ ဤကဲ့သို့ တန်ဖိုးမဲ့သော ဥစ္စာတို့ကို ယဇ်ပွဲဇော်သူသည် အနန္တခေါ်သော အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်လိမ့်မည်ဟု တွေးမိသဖြင့် ဖခင်ကြီး ကောင်းရာသုဂတိ ရောက်စေရန် မိမိကိုပါ ထည့်သွင်း လှူဒါန်းစေလို၏။

ဖခင်-အကျွန်ုပ်ကို မည်သူအား ပေးလှူမည်နည်းဟု မေး၏။ ဖခင်ကြီးသည် ပြန်မပြောသဖြင့် သုံးခါမေးသောအခါ စိတ်ဆိုး၍ “သင့်ကို ခေမင်းအား ပေးလှူမည်” ဟု ဆို၏။ နာစိကေတသည် ဖခင်ကြီး၏စကားအတိုင်း သေမင်းထံ သွားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ သွားခါနီး၌ ဖခင်ကြီးအား နောင်တပူပန်ခြင်း မဖြစ်ရန် ရှေးလူတို့ သွားရာလမ်းနှင့် နောက်လူတို့ သွားမည့်လမ်းကို စဉ်းစားရန်နှင့် ပြောင်းစေနှင့် ပြောင်းပင် အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ဖြစ်ပွားခြင်းကို စဉ်းစားရန် မှာကြားလေသည်။

နာစိကေတသည် သေမင်း၏ ဗိုမာန်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့၏။ ထိုအချိန်တွင် သေမင်းမှာ ခရီးလွန်နေသဖြင့် သုံးရက် စောင့်ဆိုင်းနေရ၏။ ပြန်ရောက်လာသောအခါ သေမင်း၏အမှုထမ်း တစ်ဦးက သေမင်းအား ဤသို့ ဆို၏-

“မီးလျှံ ကဲ့သို့ တောက်ပသော ဗြာဟ္မဏပုဏ္ဏား တစ်ဦးသည် ညွှန်သည် အဖြစ်ဖြင့် သင်၏ အိမ်သို့ ဝင်၏။ သင်ကား အိမ်မှာ မရှိ၊ ထိုအပြစ်ကို ပြေငြိမ်းစေရန် အလှူတစ်ခု ပြုရမည်။ အကြောင်းမူ ဗြာဟ္မဏပုဏ္ဏား တစ်ဦးကို ညွှန်ဝတ် မပြုစုသော အိမ်ရှင်သည် အချစ်ဆုံးပစ္စည်း ဆုံးရှုံး

တတ်၏။ ပြုသမျှကုသိုလ် မရဘဲ ရှိတတ်၏။ သားသမီး ကျွဲနွားများ ဆိုးရှုံး ရတတ်၏။ ထိုအခါ သေမင်းသည် နှာစိကေတထံ ချဉ်းကပ်၍ လောကဝတ် ပျူပျူငှာငှာ ပြုပြီးလျှင် မိမိအား အန္တရာယ် မပြုရန် စောင်းပန်၏။ သုံးရက်တိုင်တိုင် ဧည့်ဝတ် ချိုတဲ့ရသည့်အတွက် လိုရာဆု သုံးခုတောင်းရန် ပြော၏။ နှာစိကေတသည် ဆု ၃ ဆုကို တောင်း၏-

ပထမဆု-ဖခင်သည် ကျွန်ုပ်အတွက် စိတ်သောက မရောက်ပါစေလင့်၊ အကျွန်ုပ်အပေါ် ဒေါသ ပြောငြိမ်းပါစေ၊ သေမင်း အကျွန်ုပ်ကို ပြန်လွှတ် သောအခါ ဖခင်သည် ကျွန်ုပ်ကို မှတ်မိ၍ ယခင်အတိုင်း ချစ်ပါစေ။

ဒုတိယဆု-နတ်ပြည်၌ ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်း မရှိ၊ ဆာလောင်မှတ်သိပ် ခြင်း မရှိ၊ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာ စည်းစိမ် ခံစားကြရ၏။ ထိုနတ်ပြည်သို့ ရောက်၍ မကုန်ခန်းနိုင်သော ကုသိုလ်မျိုး ဖြစ်စေနိုင်မည့် ယဇ်ပူဇော်နည်းကို သင်ပေးပါလော့။

တတိယဆု-လူတစ်ယောက် သေဆုံးသောအခါ သူသည် ရှိသေး သည်ဟု အချို့က ဆို၏။ အချို့က သူသည် မရှိတော့ဟု ဆိုကြ၏။ သေပြီး နောက် ရှိ မရှိကို ကျွန်ုပ် သိလိုပါ၏။ သေမင်းသည် ပထမနှင့် ဒုတိယဆုကို ဖြည့်စွမ်းပေး၍ တတိယဆုကိုမူ မပေးလို၊ အနှစ်တစ်ရာ တစ်ထောင် အသက်ရှည်ရန် ရွှေငွေဆန်ရေစပါး ကျွဲနွား ဘုရင့်စည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ် လိုရာတောင်း စေလို၏။ သေပြီးနောက် ရှိ မရှိကို မမေးသင့်ကြောင်း ပြန်ကြား၏။ နှာစိကေတ၏ အဖန်ဖန် တောင်းပန်မှုကြောင့် သေမင်းက ဤတရားကို ဟောကြား၏။

နှာစိကေတသည် တပ်မက်ဖွယ်ရာ စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်လွှတ်၍ ပညာကို ထာ နည်းပူး၏။ အချို့သော သူတို့သည် အဝိဇ္ဇာခြံရံလျက် မိမိကိုယ်ကို ပညာရှိဟု မှတ်ထင်၍ လူမိုက်တို့ကို ဆိုးမ ဟောကြား နေကြ၏။ သူကန်းက သူကန်းတို့ကို လမ်းပြနေသည်နှင့် တူ၏။

လူမိုက်သည် နောက်ဘဝကို မထင်မမြင်နိုင်၊ လောကီစည်းစိမ်တို့၌ မေ့မြောလျက် ဤလောကသာ ရှိ၏။ တမလွန်လောက မရှိဟု ယူဆ၏။ ထိုလူမိုက်သည် သေမင်းထံ အဖန်ဖန် ရောက်ရ၏။

အတ္တအကြောင်း ဟောကြားချက်ကို နာကြားရသူ အနည်းငယ်သာ ရှိ၏။ ထိုနာကြားသူများထဲမှ သိနားလည်သူ အနည်းငယ်သာ ရှိ၏။ ပညာ ရှိ၏ အတ္တသည် မွေးဖွားခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း မရှိချေ။ တခြားအရပ်မှ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်း မရှိ၊ တခြားသို့ ပြောင်းရွှေ့ သွားခြင်းလည်း မရှိ။ နိစ္စတာဝရ အနန္တဖြစ်သော ရှေးဟောင်း အတ္တ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို သတ် သော်လည်း အတ္တသည် မသေ၊ သတ်သူကလည်း မိမိသတ်သည်ဟု ထင်၏။ အသတ် ခံရသူကလည်း မိမိ အသတ် ခံရသည်ဟု ထင်၏။ ထိုသန္တစိဉ်း မသိ နားမလည်ခြင်းကြောင့် ဤသို့ ထင်မြင်ယူဆ၏။ အမှန်မှာ အတ္တကို သတ်သော်လည်း သတ်သည် မမည်ချေ။ အတ္တသည် အဏုမြူထက် ငယ်၍ အကြီးဆုံးလည်း ဖြစ်၏။ သတ္တဝါတိုင်း၏ နှလုံးအိမ်၌ တည်၏။

ပညာရှိတို့၏ အဆုံးအမ ခံယူရုံဖြင့် အတ္တကို မသိနိုင်၊ ဝေဒကို သင်ယူရုံဖြင့် အတ္တကို မသိနိုင်၊ အတ္တသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို ရွေးကောက်၍ မိမိ၏ သဘာဝ အစစ်အမှန်ကို ထင်ရှားပြသ၏။ ထိုသူသာလျှင် အတ္တကို သိမြင်နိုင်၏။ မီးပူဇော်မှုသည် လူ့ ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာတည်းဟူသော လောကီစည်းစိမ်မျှသာ အကျိုးရှိ၏။ နောင်တစ်ချိန်၌ ကုန်ခန်းသွား၏။ ဗြဟ္မာကြီးနှင့် ပေါင်းဆုံရခြင်း မရှိ၊ နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ တည်ရှိသော အတ္တကို မြင်အောင်ကြိုးစားရမည်။ ဣန္ဒြေတို့ကို ဖြုတ်အောင် စောင့်ထိန်း၍ စိတ်သည် တပ်မက်ခြင်းမှ ကင်းလျှင် အတ္တ (ဗြဟ္မာ)ကို မြင်ရ၏။ ဝေဒကို သင်ယူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း အတ္တကို မသိမမြင်နိုင်ချေ။ အတ္တကို သိမြင်လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြမှသာ တွေ့မြင်ရ၏။ ကိုယ်ကာယသည် ရထားနှင့် တူ၏။ အတ္တသည် ရထားစီးသူနှင့် တူ၏။ ဉာဏ်သည် ရထားမောင်းသူနှင့် တူ၏။ ဣန္ဒြေတို့သည် မြင်းနှင့် တူ၏။ အာရုံတို့သည် လမ်းခရီးနှင့် တူ၏။ စိတ်တည်းဟူသော ဇက်ကြီးကို နိုင်လျှင် အမြင့်ဆုံးဘုံ ဖြစ်သော ဗိဂ္ဂဟ၏ ဘုံသို့ ရောက်နိုင်၏။

စကြဝဠာ လောကဓာတ်ကြီးသည် ဇောက်ထိုး ပေါက်နေသော
ညောင်ပင်ကြီးနှင့် တူ၏။ အထက်ကောင်းကင်ဘုံရှိ ဗြဟ္မာကြီးသည်
အမြစ်နှင့် တူ၏။ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံနှင့် တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းသည်
အောက်သို့ ဖြာထွက်နေသည့် ပင်စည်၊ အကိုင်း၊ အခက်၊ အလက်များနှင့်
တူ၏။

မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး၊ နေ၊ လ စသော အရာခပ်သိမ်းသည် အတ္တ
(ဗြဟ္မာ)သာလျှင် ဖြစ်၏။ သတ်ဖြတ်သူ အသတ်ခံရသူဟူ၍ အကယ်
ဝင်စစ် မရှိချေ။ အမြင် မှားနေခြင်းကြောင့် သတ်သူ အသတ်ခံရသူဟု
ခွဲခြား မြင်နေခြင်း ဖြစ်၏။ အမှန်စင်စစ် အရှိ တရားမှာ တစ်ခုတည်းသော
အတ္တ (ဗြဟ္မာ)သာလျှင် ဖြစ်၏။

နှလုံးအိမ် ပတ်လည်၌ အကြောပေါင်း ၁၀၁-ခု ရှိ၏။ တစ်ခုသော
အကြောသည် ဦးခေါင်းသို့ ထိုးတက်သွား၏။ အသက်ထွက်သောအခါ
ထိုအကြောအတိုင်း အသက်ထွက်ပြီး ဗြဟ္မာထံ ရောက်၍ ဗြဟ္မာနှင့်
ပေါင်းမိ၏။

ဤကား ကဋာ ဥပနိသျှိဒ်၌ နာစိကေတအား သေမင်းက ဟောကြား
သော အတ္တဒေသနာ ဖြစ်၏။

၇။ မဇ္ဈကု ဥပနိသျှိဒ်

အတ္တ ဟုခေါ်သော ဗြဟ္မာသည် အဆင့် လေးမျိုးဖြင့် တည်ရှိ၏။

ပထမဆင့် အတ္တ

နိုးကြားနေသော သတ္တဝါတစ်ဦး၏ အတ္တသည် ပြင်ပအာရုံများကို
တွေ့ထိခံစားနေ၏။ ထိုအခိုက်၌ ရှိသော အတ္တကို ပထမဆင့် အတ္တဟု
သတ်မှတ်လေသည်။ ဤအတ္တသည် ဝိုက်ရှုနုရ (ဝေဿနရ)ခေါ် စကြဝဠာ
လူသားဖြစ်၏။ ယင်း၏ ဦးခေါင်းသည် ကောင်းကင်ဘုံ မျက်လုံးသည်
မြေ၊ ဝင်သက် ထွက်သက်သည် လေထု၊ နှလုံးသည်မီး၊ ခြေဖဝါးသည်
ကမ္ဘာမြေ၊ ခန္ဓာကိုယ်သည် အာကာသ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယဆင့် အတ္တ

အိပ်မက်မက်နေသော သတ္တဝါတစ်ဦး၏ အတ္တသည် အိပ်မက်အတွင်းရှိ
အာရုံများကို တွေ့ထိခံစားနေ၏။ ထိုအခိုက်၌ရှိသော အတ္တကို ဒုတိယဆင့်
အတ္တဟု သတ်မှတ်လေသည်။ တေသောဟု ခေါ်၏။

တတိယဆင့် အတ္တ

နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်မောကျနေသော သတ္တဝါတစ်ဦး၏ အတ္တသည်
မည်သည့် အာရုံကိုမျှ မခံစားဘဲ ငြိမ်သက်စွာ အနားယူနေ၏။ မိမိတာသာ
နှစ်သက် ကြည်နူးမှုကိုသာ ခံစားနေ၏။ ထိုအခိုက်၌ ရှိသော အတ္တကို
တတိယဆင့် အတ္တဟု သတ်မှတ်လေသည်။ ပညာဟု ခေါ်၏။

စတုတ္ထဆင့် အတ္တ

ဤအဆင့်၌ အတ္တသည် သတ္တဝါတို့၏ အတွင်းအပြင်၌ ပျံ့နှံ့တည်နေ၏။
ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ တိုးခြင်း၊ ဆုတ်ခြင်း မရှိ၊ မကြံအပ်၊ မသိအပ်။

အုမ် အက္ခရာကို အ+ဥ+မ-ဟု ခွဲရမည်။

၁၀။ ပြဿနာ ဥပနိသျှစ်

သုကေသာ၊ သစ္စကာမ၊ ဂဂ္ဂ၊ ကောသလ္လ၊ သဂ္ဂဝ၊ ကုဒန္တိ-ဟူသော တပည့်ငါးဦးတို့သည် ဆရာရသေ့ကြီး ပိပ္ပလာဒအား အတ္တ(ဗြဟ္မာ)နှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာများကို မေး၏။ ပိပ္ပလာဒ-က အတ္တအကြောင်း ရှင်းလင်း တောပြလေသည်။

နေသည် လောက၏ မူရင်းအကျဆုံး စွမ်းအင် တစ်ခု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နေကို ပါဏ-ဟု ခေါ်၏။ လ သည် ပုံသဏ္ဍာန်ကို ဖန်ဆင်းပေးတတ် သောကြောင့် ရာဇ် မည်၏။ နေ(ပါဏ)နှင့် လ(ရာဇ်)တို့သည် တစ်နှစ်ကို ထက်ဝက်စီ ခွဲ၍ ပိုင်ဆိုင်ကြ၏။ နေ လမ်းကို ဥတ္တရယာဉ်၊ လ လမ်းကို ဒက္ခိဏယာဉ်ဟု ခေါ်၏။ သေသူ၏ ဝိညာဉ်သည် လ လမ်းကြောင်းသို့ လိုက်လျှင် ဝိတရိဘုံသို့ ရောက်၏။ နေ လမ်းကြောင်းသို့ လိုက်လျှင် မသေခြင်းတရားကို ရ၏။

ခန္ဓာကိုယ်ကို မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး၊ အာကာသ၊ ဓာတ်ကြီးငါးပါးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထား၏။ ထို့ပြင် ခန္ဓာကိုယ်၌ စကား၊ စိတ်၊ မျက်စိ၊ နားစသော အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ ရှိသေး၏။ တစ်ရံရောအခါ စကား၊ စိတ်၊ မျက်စိ စသော အစိတ်အပိုင်းများသည် ပါဏအသက်ကို အန်တုကြ၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ငါတို့ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့ နေရကုန်၏။ ထိုအခါ သူတို့၏ အကြီးအကဲ ပါဏသည် မိမိအစွမ်းကို ပြုလိုသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်မှ ထွက်သွားရန် ထလိုက်၏။ စကား၊ စိတ်၊ မျက်စိ စသော အစိတ်အပိုင်းတို့သည် မရပ်မတည်နိုင်ဖြစ်၍ မိမိတို့လည်း ပါဏ(အသက်) နှင့်အတူ တပ်ပါတည်း ထွက်ခွာရတော့မည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ကုန်၏။ ပျားအုံတစ်ခု၌ ပျားဘုရင်မှ ထွက်ခါလျှင် နောက်လိုက်ပျားတို့လည်း လိုက်ပါကြသကဲ့သို့ ပါဏသက်ခွါလျှင် စကား၊ စိတ်၊ မျက်စိစသည်တို့လည်း ထွက်ခါရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအခါ စကား၊ စိတ်၊ မျက်စိစသည်တို့က ပါဏ၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ချီးကျူးကြကုန်၏။

ပါဏသည် ပါဏ၊ အပါဏ၊ သမာဏ၊ ဗျာဏ၊ ဥဒါဏ-ဟူ၍ ငါးမျိုး ကွဲပြား၏။ ပါဏသည် မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၌ နေ၏။ အပါဏသည် စစ္စမင် (ကျင်ကြီးပေါက်) နှင့် ပဿာဝမင် (ကျင်ငယ်ပေါက်)၌ နေ၏။ သမာဏသည် ချက်မှာ နေ၍ အစာ အိမ်၌ အစာကျေစေ၏။ ဗျာဏသည် အကြောငယ်များ၌ နေ၏။ ဥဒါဏသည် ကျောရိုးအလယ်၌ တည်ရှိ၍ အသက်ထွက်သောအခါ အသက်ကို အထက်သို့ ပို့ဆောင်၏။

အတ္တ(ဗြဟ္မာ) နှင့် တွေ့ဆုံပေါင်းစပ်လိုလျှင် အုမ် အက္ခရာကို ရှုတ်ဆို ပွားများရမည်။

Yar Zar Aung

၁၁။ ကောသိတကီ ဥပနိသျှစ်

သေဘူ၏ ဝိညာဉ်သည် ပိတရိယာနနှင့် ဒေဝယာန လမ်းကြောင်း တစ်ခုသို့ ရောက်သွားသည်။

ပိတရိယာန လမ်းကြောင်း၌ လမိမာန်သို့ ရောက်သောအခါ အချို့ကို ရှေ့ဆက် သွားခွင့်ပြု၏။ တချို့မှာ မိုးတိမ်အတွင်းသို့ ကျရောက်၍ မိုးရေ ဖြစ်ပြီးလျှင် ကမ္ဘာမြေပေါ်သို့ ပြန်လည် ဆင်းသက်ရ၏။ တိကောင် ပက်ကျီ၊ ငါးငှက်၊ ခြင်္သေ့၊ တောဝက်၊ မြွေ၊ ကျား၊ လူ စသည်ဖြင့် တစ်ခုခုပြန်လည် ဖြစ်ရ၏။

ဒေဝယာနလမ်းကြောင်း၌ ရှေးဦးစွာ မီးနတ်သားဘုံ၊ လေနတ်သား ဘုံ၊ ဝဇ္ဇဏနတ်ဘုံ၊ ဣန္ဒြနတ်ဘုံ၊ ပဇာပတိနတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့ကို အဆင့်ဆင့် အစဉ်အတိုင်း တက်သွား၏။ ထိုဘုံကို အပရာဇိတဘုံဟုခေါ်၏။ ဣန္ဒြနှင့် ပဇာပတိတို့က တံခါး စောင့်ရ၏။ ဝိဘူအမည်ရှိ ခန်းမဆောင်၌ ဝိစက္ခဏာဟု ခေါ်သော ပလ္လင်ကြီး ရှိ၏။ အမိတောဇဟု ခေါ်သော ခရုသင်းကြီးရှိ၏။ အာရုခေါ် ရေအိုင်နှင့် ဝိဇရာခေါ်မြစ်၊ အိလျာခေါ် သစ်ပင်၊ သာလဂျာခေါ်သော မြို့တော်ရှိ၏။ ဝိဇရာမြစ်သို့ ရောက်ပါက မအိုတော့ချေ။ နတ်သမီး ၅၀၀-သည် ပန်းကုံးများ၊ အမွှေးနံ့သာများကို ကိုင်လျက် စောင့်နေကြ၏။ ဝိဇရာမြစ်ရေ ချိုးပြီးသောအခါ ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်မျိုးလုံးမှ စင်ကြယ်လေပြီ။ သူသည် အိလျာသစ်ပင်သို့ လာသောအခါ ဗြဟ္မာ၏ ရန်သည် သူ့ကိုယ်တော်သို့ ဝင်၏။ သာလဂျာ မြို့တော်သို့ ရောက်သောအခါ ဗြဟ္မာ၏ အရသာသည် သူ့ကိုယ်တော်သို့ ဝင်၏။ သူသည် ဝိဘူခန်းမဆောင်သို့ သွား၍ ဝိစက္ခဏာပလ္လင်သို့ တက်၏။ ထိုနေရာ၌ ဗြဟ္မာနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ဆွေးနွေးရ၏။

ကောသိပြည်ရှင် အဇာတသတ်မင်းကြီးက ပညာရှိ ဂဂ္ဂ၊ ဗာလာကီအား အောက်ပါ တရားများကို ရှင်းလင်းဟောကြားသည်-

နေ၏အထဲ၌ မြင့်မြတ်ကြီးကဲ့သို့ ရှိကြောင်း၊ လတ်၌ အစာအာဟာရ၊ လျှပ်စစ်၌ သစ္စာ၊ မိုးကြိုး၌ အသံ၊ လေ၌ ဣန္ဒြ၊ ဝေက္ခဏာခေါ် ကောင်းကင်ဘုံ၌ ဗြဟ္မာ၊ မိ၌ ဖျက်ဆီးတတ်သော ဝိညာဉ်၊ ရေ၌ တောက်ပသော ဝိညာဉ်၊ မှန်ထဲ၌ကိုယ်ပွား အရိပ်၌ ပုံတူ အသံ၌ သေခြင်း၊ အိပ်ပျော်ခြင်း၌ သေမင်း (ယမမင်း)၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ ပဇာ ပတိနတ်၊ ညာဘက် မျက်လုံး၌ ဝါစာ၊ ဘယ်ဘက်မျက်လုံး၌ သစ္စာတရား တို့ တည်ရှိကြောင်း ရှင်းပြသည်။

လူသည် အိပ်ပျော်နေခိုက်၌ မျက်စိ၊ နား၊ ဝါစာ၊ ဝိတ် ဤလေးခုတို့ သည် ပြာဏခေါ် တွက်သက် ဝင်သက်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက် နားနေကြ၏။ ထို့ကြောင့် အိပ်ပျော်ခိုက်၌ မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ စကားပြောခြင်း ကြံစည်ခြင်းတို့ မရှိဘဲ အသက်မျှမှု တစ်ခုသာ ရှိနေ၏။ အိပ်ရာမှ နိုးဘောအခါ မျက်စိ၊ နား၊ ဝါစာ စိတ်တို့သည် ပြာဏအထဲမှ တွက်လာကြ၍ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့လှုပ်ရှား၍ မိမိတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ကြ၏။

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including the word 'ကောသိ' and other characters.]

၁၂။ သေတဿတရ ဥပနိသျှစ်

ကာလ၊ သဘာဝ၊ နိယတိ (နိယာမ)၊ ယဒိစ္စာ (တိုက်ဆိုင်မှု) မဟာဗုဒ္ဓတရုပ်များ မိန်းမယောနိနှင့် ယောကျ်ား၊ ဤ ၇-ပါးသည် အကြောင်းတရား ဖြစ်သော်လည်း အတ္တမပါလျှင် မပြည့်စုံ၊ အတ္တသာလျှင် ဤလောက၏ မူလအကြောင်းတရား ဖြစ်၏။ ဇိဝအတ္တသည် သုခဒုက္ခကို ခံစားသောကြောင့် အတ္တအစစ် မဟုတ်ချေ။ အတ္တသည် သုခဒုက္ခကို မခံစားချေ။

ရသေ့တို့သည် သမာဓိစွမ်းအားဖြင့် ထွန်းလင်း တောက်ပနေသော အတ္တအစစ်ကို မြင်ကြကုန်၏။ အတ္တသည် သတု၊ ရဇ၊ တမ-ဟူသော ဂုဏ်တို့၏ ဖုံးကွယ်မှုအောက်၌ သတ္တဝါတို့၏ အထဲ၌ နက်ရှိုင်းစွာ တည်နေ၏။ အတ္တသည် ကာလ၊ သဘာဝသော အကြောင်းတရား အားလုံးကို ကြီးမှူး အုပ်စိုး၏။ ဤစကြဝဠာသည် ပြဟွာ၏ ဘီးကြီးဖြစ်ရာ မရပ်မနား လည်နေ၏။ သတ္တဝါတို့သည် အို နှာ သေ၍ အဖန်ဖန် မွေးဖွားရ၏။ ဤစကြဝဠာဘီးကို ပြဟွာဟူ၍ သိမြင်သူသည် တိုဘီးနှင့်အတူ မလည်ရ တော့ချေ။

ပခာနုဟုခေါ်သော ရုပ်၊ စိတ်နှင့် မာယာတို့သည် ပြဟွာနှင့် ထပ်တူ တစ်ခုတည်း ဖြစ်၍ သိမြင်သောအခါ ပြဟွာနှင့် ထပ်တူ ဖြစ်ရ၏။ ထင်းစ နှစ်ချောင်းကို ပွတ်တိုက်သောအခါ မီးထွက်လာသကဲ့သို့ အုပ် ကို ရွတ်ဆို ပွားများသောအခါ ဤခန္ဓာကိုယ်ထဲရှိ အတ္တအစစ်ကို သိမြင်ရ၏။ နှမ်းဝေ အတွင်း၌ ဆီ၊ မလိုင်ထဲ၌ ထောပတ်၊ မြစ်ထဲ၌ ရေ၊ ထင်းထဲ၌ မီးရှိသကဲ့သို့ အတ္တသည် ဝိညာဉ်ထဲ၌ နေ၏။

ရင်အတ်၊ လည်ချောင်း၊ ဦးခေါင်းတို့ကို တည့်မတ်စွာ ဖွား၍ ဖြောင့် မတ်စွာ ထိုင်ရမည်။ ဣန္ဒြေငါးပါးကို ပြင်ပသို့ မသွားစေရန် ရုပ်သိမ်း၍

စိတ်ကို နှလုံးသားဆီသို့ ဦးတည်ပေးပါ။ အုပ် ကို ရွတ်ဆိုပွားများပါ။ ထိုအခါ ပြဟွာကို သိမြင်ရမည်။ သံသရာ ဝဲဩဇာကို ကူးမြောက်ရန် အုပ် ဟူသော လှေဖောင်ကို စီး၍ ကူးရမည်။ ပြဟွာ၌ မျက်စိများ၊ နားများ၊ လက်များ၊ ခေါင်းများသည် ထောင်ပေါင်းများစွာ ရှိ၏။ ပြဟွာသည် အရာရာတိုင်း၌ ဝင်ရောက် ပျံ့နှံ့ တည်နေ၏။ အရာဝတ်သိမ်းကို ထိန်းချုပ် ထား၏။ ပြဟွာသည် မျက်စိမပါဘဲ အရာဝတ်သိမ်းကို မြင်နိုင်၏။ လက်မပါဘဲ အရာဝတ်သိမ်းကို လုပ်နိုင်၏။ ခြေမရှိဘဲလျှင် လျင်မြန်စွာ သွားနိုင်၏။

၁၃။ မေတြာယဏီ ဥပနိသျှစ်

မြဟဒ်ရထမင်းကြီးသည် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ပြီးငွေ၍ သားတော်အား ထီးနန်းကို လွှဲအပ်ပြီးလျှင် တောထွက်၍ အတ္တညဏ်ကို ရရန်အတွက် တပအကျင့်ကို ကျင့်၏။ မတ်တတ် ရပ်လျက် လက်နှစ်ဖက်ကို မြောက် ထား၍ နေ့ကို စိုက်ကြည့်နေ၏။ ရက်ပေါင်း ၁၀၀၀ ပြည့်သောအခါ သာကာယနျရသေ့က လာရောက်၍ မေး၏။

မြဟဒ်ရထမင်းကြီးက ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ပုပ်ညှိနံ့စေ၏။ အရိုး၊ အရေ၊ အကြော၊ ချဉ်ဆီ၊ အသား၊ သုက်ရည်၊ သွေး၊ ချွဲ၊ မျက်ရည်၊ နှာရည်၊ တံတွေး၊ ကျင်ငယ်၊ နှပ်၊ သလိပ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထား၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ လောဘ၊ ဒေါသ၊ ရာဂ၊ မောဟ၊ မနာလိုမှု၊ ချစ်သူနှင့် ကေကွင်းခြင်း၊ မချစ်သူနှင့် အတူ နေရခြင်း၊ ဆာလောင်မှတ်သိပ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ကြောင့် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စရာ တစ်ကွက်မျှ မရှိချေ။ မြက်ပင်၊ သစ်ပင်၊ ခြင်ကောင်မှ စ၍ နတ်များအထိ တလောကလုံး မတည်မြဲသည်ကို တွေ့နေရ၏။ ကမ္ဘာကို အုပ်စိုးသော ခတ္တိယများလည်း ပျက်စီး ပျောက် ကွယ်ကြရ၏။ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ အသုရာ၊ ယက္ခ၊ ရက္ခသ၊ ဖုတ်တစ္ဆေ၊ မင်္ဂလာ တို့လည်း ပျက်စီးကြရ၏။ သမုဒြာတို့သည်လည်း ခန်းခြောက်ကြရ၏။ ကျောက်တောင်ထုတ်တို့သည်လည်း ပြိုကြကုန်၏။ ခူဝဲကြယ်လည်း နေရာမှ ရွေ့၏။ ကမ္ဘာမြေကြီးသည်လည်း ကြေမှုပျက်စီးရ၏။ ဤသံသရာ၌ မည်သည့် ပျော်ရွှင်ဖယ်ရာမျှ မရှိချေ။ ကျွန်ုပ်သည် ရေမရှိသော ဝှင်းထဲက ဖားသုငယ်ကဲ့သို့ ဤသံသရာ၌ ကျင်လည်နေရ၏။ ကျွန်ုပ်အား အတ္တကို သိမြင်နိုင်ရန် တရားဟောပါလော့-ဟု တောင်းပန်၏။

သာကာယနျရသေ့က မေတြာရသေ့ဟောကြားသည့်အတိုင်း ပြန်လည် ဟောကြား၏။ အတ္တသည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ ဗလာဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်း၏။

အသက်မရှူ၊ အဆုံးမရှိ၊ မပျက်မစီး၊ တည်မြဲ၏။ မွေးဖွားခြင်းမရှိ၊ မှီတွယ်မှုမရှိ၊ ထိုအတ္တ၏အစွမ်းဖြင့် ဤခန္ဓာကိုယ်သည် အသိဉာဏ်ရှိ လာ၏။ အတ္တသည် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို မောင်းနှင်သူ ဖြစ်၏။

အစပထမ၌ ပဇာပတိသည် တစ်ဦးတည်းသာ ရှိ၍ ပျော်ရွှင်မှုခံစား ရန် မရှိချေ။ သူသည် သတ္တဝါများစွာကို ဖန်ဆင်းလိုက်၏။ ထိုသတ္တဝါ တို့သည် ကျောက်တုံးနှင့် တိုင်ငုတ်တို့ကဲ့သို့ အသက် မပါချေ။ ထိုအခါ ပဇာပတိသည် ပျော်ရွှင်မှု မရသဖြင့် ထိုသတ္တဝါများထဲသို့ ဝင်လိုက်၏။ လေတစ်ခုကိုပင် ပြာဏ၊ အပါဏ၊ သမာဏ၊ ဥဒါဏ၊ ဗျာဏဟူ၍ ငါးမျိုးခွဲ၍ ဝင်တိုင်းအထဲသို့ ဝင်၏။

အတ္တသည် ကောင်းမှုကံ၊ မကောင်းမှုကံတို့ အလျောက် သံသရာ၌ ကျင်လည်ရ၏။ ထိုသို့ကျင်လည်ရသော အတ္တသည် မဟာဘူတရုပ်များနှင့် ပူးတွဲနေသောကြောင့် ဘူတအတ္တဟု ခေါ်၏။ ဘူတအတ္တမှာ ခန္ဓာကိုယ် ငှို၏။

ဘူတအတ္တကို (ခန္ဓာကိုယ်ကို) ပကတိနှင့် ဂုဏ်တို့က လှမ်းမိုးထား၏။ ဂုဏ်ဟုခေါ်သော စွမ်းရည်သတ္တိများသည် လှုပ်ချောက်ချား လာသော အခါ ဝှက်သည် ကျော့ကွင်းမိသကဲ့သို့ အတ္တသည် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု မှတ်ထင်လေသည်။

ကံ၏ အကျိုးတရားက လှမ်းထားသဖြင့် ထိုအတ္တသည် အမိဝမ်းသို့ တစ်ဖန်ဝင်၍ နိမ့်တုံ မြင့်တုံ ကျင်လည်ရလေသည်။ သံတုံး တစ်ခုကို မီးဖုတ်၍ ထုသောအခါ ပုံအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ဘူတအတ္တကို အတွင်းပိုင်း အတ္တက လှမ်းမိုး၍ ဂုဏ်များက ထုရိုက်ပေးသောအခါ ပုံအမျိုးမျိုးဖြစ်လာ၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် မိဘနှစ်ဦး ပေါင်းစပ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ပဏာဝမဂ်မှ ထွက်ခဲ့ရ၏။

ပကတိတရား၌ တမဂုဏ်နှင့် ရဇဂုဏ်တို့ ရှိ၏။ တမဂုဏ်ကြောင့် တွေ့ဝေ မိုက်မဲခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း၊ အိပ်ငိုက်ခြင်း၊ သတိကင်းမဲခြင်း၊ အိုခြင်း၊

နာခြင်း၊ ဆာလောင်မှုတ်သိပ်ခြင်း၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မစ္ဆေရုရက်စက်ခြင်း၊ မာန၊ အရှက်မဲ့ခြင်း၊ ဘုရား တရား မယုံကြည်မှုများ ဖြစ်ရ၏။

ရတုဏ်ကြောင့် ချစ်ခြင်း တပ်မက်ခြင်း၊ မနာလိုခြင်း၊ မုန်းတီးခြင်း၊ အဂတိလိုက်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို တွယ်တာမှုများ ဖြစ်ရ၏။ လူသည် သေခါနီးအချိန်၌ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုကံတရားက ချုပ်ကိုင်ထား၍ သံခြေကျဉ်းဖြင့် ချုပ်နှောင် ခံရသော အကျဉ်းသားကဲ့သို့ ကံစိမ့်ရာ ခံရ၏။ မြစ်ရေသည် အထက်အညာသို့ ပြန်မစီးသကဲ့သို့ ကံတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ။ အရက်မူး လွန်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မြွေဆိပ်မုန်သူ ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်၏။

သံသယမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ဝေဒကို သင်ယူရမည်။ ဘာသာရေးတာဝန်များကို ကျေပွန်ရမည်။ ထို့နောက် ထပ အကျင့်ကို ကျင့်ရမည်။ ဗြဟ္မာကို အာရုံပြုရမည်။ ဗြဟ္မာကို သိသူသည် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရရှိ၏။ အုမ်ဟူသော အက္ခရာကို ရွတ်ဆိုပွားများလျှင် ဗြဟ္မာ့ဉာဏ်ကို ရရှိ၏။

မီးနတ်၊ လေနတ်၊ နေနတ်၊ ပြာဏ၊ အစာအာဟာရ၊ ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိး၊ ရူဒြ (သျှိဝ) တို့ကို တစ်ခုတည်းသော ဗြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်ရမည်။ တမဂုဏ်မှ ရူဒြ (သျှိဝ) ဖြစ်၏။ ရတုဏ်မှ ဗြဟ္မာဖြစ်၏။ သတုဂုဏ်မှ ဗိဿနိး (ဗိဂ္ဂဏ) ဖြစ်၏။

ဗြဟ္မာသည် ရုပ်ရှိဗြဟ္မာနှင့် ရုပ်မဲ့ဗြဟ္မာဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏။ ရုပ်မဲ့ဗြဟ္မာသည် အဝစ်အမှန် ဖြစ်၏။ အုမ်အက္ခရာမှာ အ+ဥ+မ ဟူသော အက္ခရာ သုံးလုံး ပေါင်းစပ်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ နေမင်းသည် အုမ် ဖြစ်သည်ဟု သမာဓိရအောင် ပွားရမည်။

ဗြဟ္မာသည် ဇောက်ထိုးပေါက်နေသော သဖန်းပင်နှင့် တူ၏။ ဗြဟ္မာ၏ လေးပုံသုံးပုံသည် အမြစ်အမြစ်ဖြင့် အထက်ကောင်းကင်၌ တည်ရှိ၏။ ထိုဗြဟ္မာ၏ အကိုင်းအခက်များဖြစ်သော အာကာသ၊ လေ၊ မီး၊ ရေ၊ မြေတို့သည် အောက်သို့ တွဲရ၍ ကျနေ၏။

ယောဂနည်းဖြင့် အတ္တကို စင်ကြယ်စေခြင်း

- ၁။ ပြာဏာယာမ = အသက်ရှူထိန်းချုပ်၍ အသက်အောင့်ထားခြင်း။
- ၂။ ပြုတျာဟာရ = မျက်စိစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ပြင်ပအာရုံသို့ မသွားစေဘဲ မိမိအတွင်းသို့ ပြန်လည် ပို့ဆောင်ခြင်း။
- ၃။ ဈာန = ဗြဟ္မာ (အတ္တ) ကို သိလိုစိတ်ဖြင့် စူးစိုက်ကြံစည်ခြင်း။
- ၄။ ဓာရဏ = ဗြဟ္မာ (အတ္တ) သို့ စိတ်ကို စုစည်းပို့ဆောင်ခြင်း။
- ၅။ တတ္ထ = ဗြဟ္မာ (အတ္တ) အာရုံ၌ စိတ်တည်ငြိမ်နေခြင်း။
- ၆။ သမာဓိ = ဗြဟ္မာ (အတ္တ) အာရုံအတွင်းသို့ နစ်မြုပ်သွားခြင်း။

လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ သုသုမနုဟု ခေါ်သော အကြောတစ်ခုသည် ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ပို့ဆောင်ပေး၏။ ၎င်းသည် အာခေါင်ကို ဖြတ်၍ အပေါ်သို့ တက်၏။ လျှာကို အာခေါင်အတွင်း ခေါက်လိပ် ထိုးသွင်းပြီးလျှင် စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို စုစည်းလျက် အုမ်-အက္ခရာ မနောနှင့် ထွက်သက် ဝင်သက် (ပြာဏ) တို့ကို ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်လျှင် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရနိုင်၏။ ထိုအခါ သုဒဒက္ခကို မခံစားသော အတ္တကင်းမဲ့သည် (နိရတ္တ) အဖြစ်ဖြင့် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ရ၏။

ပြောနှင့်ပေါင်းစပ်လိုသော ဆန္ဒပြင်းပြရမည်။ ဤသို့ အားထုတ်သူသည် ပြောသူ့ဉာဏ်ကို ရရှိ မသေခြင်းကို ရ၏။ ပြောသူအဖြစ်ကို ရရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဝေဖန်ချက်

ဤဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌ ပါသော အဇာတသတြုမင်း၊ ဇနကမင်း၊ ယညဝါကျပုဏ္ဏား စသောပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပြောသူ့ဉာဏ်ကို ရရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ယညဝါကျသည် နွားမတစ်ထောင်ကို တရားဟောခ အဖြစ် မိမိအိမ်သို့ ယူဆောင်သိမ်းလိုက်သည်ကို တွေ့ရ၏။ အဇာတသတြု မင်းကြီးသည်လည်း ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို မစွန့်ဘဲ နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဇနကမင်းကြီးသည်လည်း ဘမိတော် သီတာဒေဝီကို ရာမမင်းက တောထဲ၌ စွန့်ပစ်သဖြင့် ရာမမင်းကို လက်စားချေရန် လေးနှင့်မြားကို ဆွဲကိုင်သည် ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြောသူဉာဏ် ရပြီးသူများသည် သားမန်လူများကဲ့သို့ လောဘ ဒေါသရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤအယူ ဝါဒ၌ ပြောကြားသည် သူ့သတ္တိနတ်သမီးနှင့် လည်းကောင်း၊ ကရိန္ဒနားဘုရားသည် လင်ရှိမယား ရာဇနှင့်လည်းကောင်း၊ သျှိဝ ဘုရားသည် ပဗ္ဗတိနတ်သမီးနှင့်လည်းကောင်း စုံတွဲပျော်ရွှင်တတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပြောသူကိုယ်တိုင်က ရာဂစိတ် မကင်းသေးသဖြင့် ပြောသူဉာဏ် ရသူသည်လည်း ရာဂကင်းနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

အတ္တခေါ် ပြော၏ အရေးကြီးပုံ

အတ္တဟုခေါ်သော ပြောသည် ပြောဟူသောပုဏ္ဏားတို့အတွက် လွန်စွာ အရေးကြီး၏။ ပြောသည် အမျိုးလေးပါး ခွဲခြား၍ ပြောဟူသောပုဏ္ဏားမျိုး ကို အပူဇော်ခံ အမြင့်မြတ်ဆုံး လူတန်းစားအဖြစ် သတ်မှတ်ပေး၏။ ထိုပြောကြား ရှိနေသမျှ ပြောဟူသောပုဏ္ဏားတို့မှာ ပူဇော်ပသ ခံကြရ၏။ ပြောသူမှာ မရှိတော့ဟုဆိုပါက ပြောဟူသောပုဏ္ဏားတို့မှာ မွေးရာပါ အခွင့် အရေး ဆုံးရှုံးခံကြရတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ပြောသူမရှိဟု ဟောပြောသူကို

ပြောဟူသောပုဏ္ဏား မုန်းတီးကြ၏။ ပြော (အတ္တ) မရှိ၊ အနတ္တဟု ဟောကြား သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို လွန်စွာ မုန်းတီးကြ၏။ မြတ်စွာဘုရား သက်တော် ထင်ရှားရှိစဉ်က ပုဏ္ဏားတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို-

ဝသလ = သူယုတ်၊ လူယုတ်မာ၊
မုဏ္ဍက = ခေါင်းတုံးယုတ်၊ ဦးပြည်းယုတ်၊
သမဏက = ရဟန်းယုတ် - စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ဆဲရေး တိုင်းထွာခဲ့ကြသည်။

ခေတ်အဆက်ဆက် ပြောဟူသောပုဏ္ဏားဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဤသို့ အစစအရာရာ ဆန့်ကျင်နေသော ကြောင့် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများကို ဗုဒ္ဓဝါဒက အမှီပြုသည်ဟု ဆိုရန် မသင့်ချေ။

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ဥပနိသျှစ်

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာသည် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်ဟု အချို့က ယူဆကြ၏။ ဥပနိသျှစ်မှ သံသရာကျင်လည်ခြင်း ကံကံ၏ အကျိုး ခံစားရခြင်း အယူအဆတို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက အမေ့ဆက်ခံ သည်ဟု ဆိုကြ၏။ သံသရာကျင်လည်မှုနှင့် ကံ ကံ၏အကျိုး ခံစားရမှုဝါဒ မှာ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌လည်းကောင်း၊ ဂျိန်းဘာသာဝါဒကျမ်းများ၌ လည်းကောင်း၊ ဘုရားဟောပါဠိတော်များ၌ လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါ သည်။ ဤအယူအဆမှာ ရှေးခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဘာသာတရားအားလုံး နှင့် သက်ဆိုင်သော ဘုံအယူအဆ တစ်ခုဖြစ်၏။ ဥပနိသျှစ် တစ်ခုတည်း ကသာ ပိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း ဒါနနှင့် စပ်ဆိုင်သော တရား သီလနှင့်စပ်ဆိုင်သော တရား ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးအစရှိသော သမထ အကျင့်တရားများကို မိမိကိုယ်ပိုင်တရား (သာမုက္ကံသိကဒေသနာ)ဟု မိန့်တော် မမူခဲ့ချေ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်ပိုင်တရားတော် (သာမုက္ကံ-

ဥပနိသျှစ်

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ

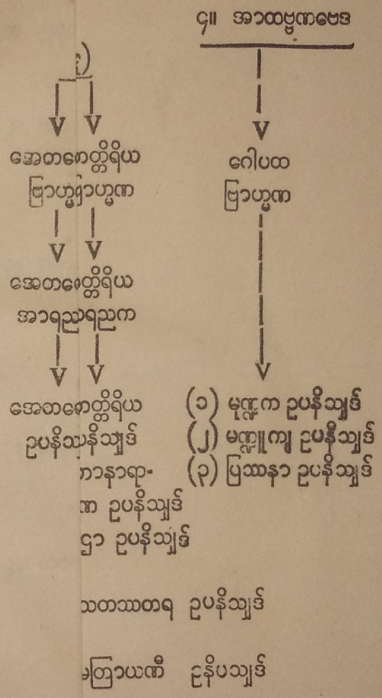
- ၁။ ဝိဇ္ဇာ =
= ဗြဟ္မာကို မြင်ခြင်း၊
- ၂။ အဝိဇ္ဇာ =
= ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊
- ၃။ ကမ္မ =
= သတ်ဖြတ် ယဇ်ပူဇော်မှုကို
ကုသိုလ်ကံဟု ခေါ်သည်။
- ၄။ ဝိညာဏ်၊ မန၊ စိတ္တ
တို့ကို ခွဲခြား စိတ်ဖြာခြင်း မပြုဘဲ
သာမညသိခြင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်၊
- ဝိဇ္ဇာ =
= သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်း၊
- အဝိဇ္ဇာ =
= သစ္စာလေးပါးကို မသိခြင်း၊
- ကမ္မ =
= သတ်ဖြတ်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို
ကုသိုလ်ကံဟု ခေါ်သည်။
- ဝိညာဏအရ ဝိညာဏ် ၆-ပါး
ခွဲခြားပြသည်။
- မန အရ မနောဓာတ် ၃-ပါး
ခွဲခြားပြသည်။
- စိတ္တ အရ စိတ် ၈၉၊ အကျယ်
၁၂၁-ပါး ခွဲခြားပြပါသည်။

ထို့ကြောင့် အေဒီ ၈-ရာစုက ကျမ်းပြုဆရာကြီး ရှုံကရသည့်တို့က အသိအမှတ်ပြု လက်ခံထားသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းကြီး ၁၃-ကျမ်း၌ ဗုဒ္ဓ-အဘိဓမ္မာတရားတော် အတွင်း၌ ကူးယူထည့်သွင်းလောက်သော၊ အတုယူလောက်သော အသိဓမ္မာဆိုင်ရာ တရားများ၊ ဝေါဟာရများ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်များမပါရှိဟု သေချာစွာ ဆိုနိုင်ပါသည်။ အေဒီ ၈-ရာစု ရှုံကရ ဆရာကြီးနောက်မှ ရေးသားကြသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌မူ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ပုံတူ ကူးချမှုများ ရှိနိုင်၍ ထိုကျမ်းများ၌မူ အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ ဆင်တူယိုးမှား အတွေးအခေါ်အယူအဆများ ပါရှိကောင်းပါရှိနိုင်ပါသည်။

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓခေတ်ထက် (ဝါ) ပါဠိတော်များထက် နောက်ကျကြောင်း လားလ်မနိဂျိုရီ၏ ဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်ဆို၍ နောက်ဆက်တွဲ(ဂ)ဖြင့် ထည့်သွင်းဖော်ပြပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ(က)

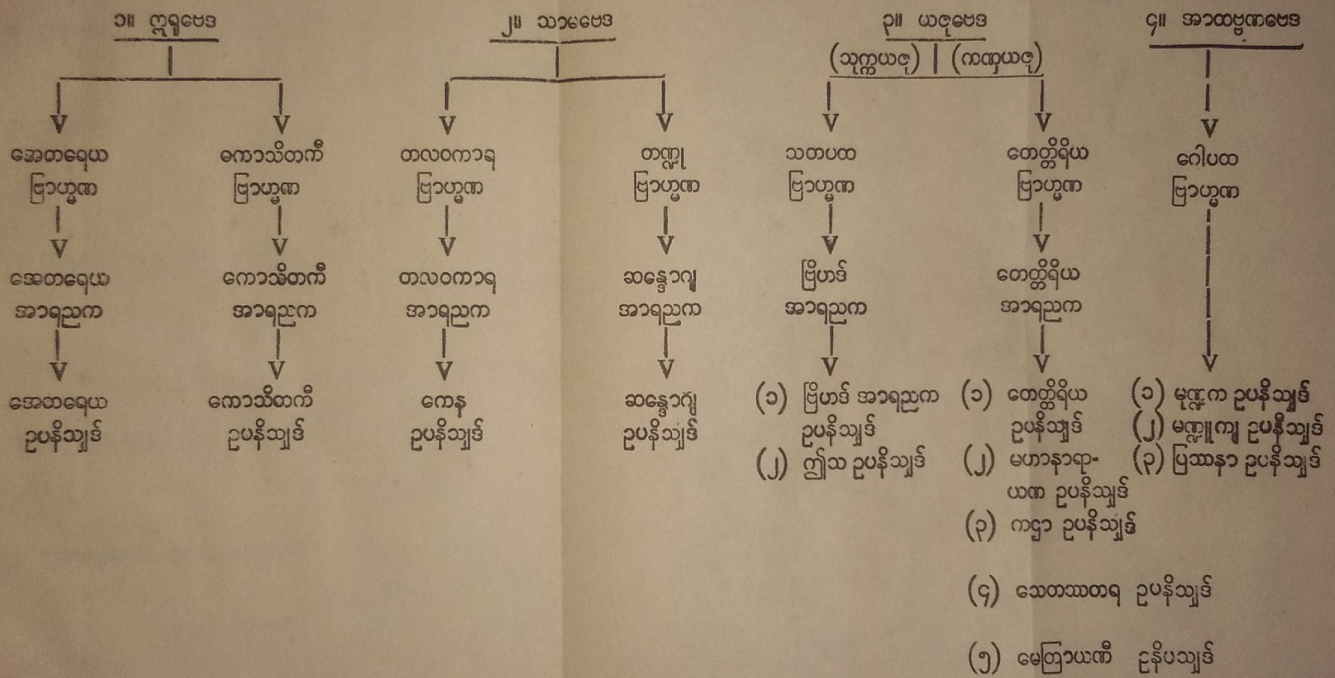
ိလာပုံ

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ(က)

ဗေဒင်လေးပုံမှ ဗြာဟ္မဏကျမ်းများ၊ အာရညကကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှမ်းကျမ်းများ၊ အစဉ်အတိုင်း ဆင်းသက်လာပုံ

ဥပနိ

၁။ ဝိဇ္ဇာ =

= ဗြဟ္မာကို

၂။ အဝိဇ္ဇာ =

= ယဇ်ပူဇော်

၃။ ကမ္မ =

= သတိဖြတ်

ကုသိုလ်ကံ

၄။ ဝိညာဏ်၊ မ

ထို့ကို ခွဲခြမ်း

သာမညသိခြင်း

ထို့ကြောင့်

အသိအမှတ်ပြု

အဘိဓမ္မာတရား

လောက်သော

အဓိပ္ပါယ်များမ

ဆရာကြီးနှောင်

ဓမ္မာကို ပုံတူ

ဝေါဟာရများ

ပါရှိနိုင်ပါသည်။

ဥပနိသျှဒ်

နောက်ကျကြော

နောက်ဆက်တွဲ

နောက်ဆက်တွဲ(က)အဆက်

မြာဟုဏဂိုဏ်းများမှ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ ဆင်းသက်လာပုံ

ဝေဒ	ဂိုဏ်း	ဥပနိသျှဒ်ကျမ်း
၁။ ဣရုဗေဒ	(က) အေတရေယီ	အေတရေယ(စကားပြေ)
	(ခ) ကောသိတကီ	ကောသိတကီ(စကားပြေ)
၂။ သာမဗေဒ	(က) တာဏှိန် (ကောသုမ)	ဆန္ဒောဂျ (စကားပြေ)
	(ခ) တလဝကာရ	ကေန (စကားပြေ)
၃။ ယဇုဗေဒ(ကဏ္ဍ)(က)	တေတ္ထိရိယ	တေတ္ထိရိယ (စကားပြေ) မဟာနာရာယဏ (ဂါထာ)
	(ခ) ကာဌက	ကဌာ (စကားပြေ)
	(ဂ) မေတြိ	မေတြေယီ (စကားပြေ)
၃။ ယဇုဗေဒ(သုက္က)	(က) ဝါဇသနေယီ	မြိဟန်အာရညက (စကားပြေ) ဤသ (ဂါထာ)
၄။ အာယဗ္ဗဏဗေဒ	(က) သောနက	မုဏ္ဍက (ဂါထာ) မုဏ္ဍုကျ (စကားပြေ)
	(ခ) ပိပ္ပလာဒ	ပြဿနာ (စကားပြေ)

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းစာရင်း နောက်ဆက်တွဲ (ခ)

- 1. Isā, ဤသ ဥပနိသျှစ်
- 2. Kena, ကေန ဥပနိသျှစ်
- 3. Kathā, ကဋ္ဌာ ဥပနိသျှစ်
- 4. praśnā, ပြဿနာ ဥပနိသျှစ်
- 5. Muṇḍaka, မုဏ္ဍက ဥပနိသျှစ်
- 6. Māṇḍūkya, မဏ္ဍုကျ ဥပနိသျှစ်
- 7. Taittiriya, တေတ္တိရိယ ဥပနိသျှစ်
- 8. Aitareya, အေတေရေယ ဥပနိသျှစ်
- 9. Chāndogya, ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်
- 10. Bhadāranyaka, ဗြိဟဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်
- 11. Śvetāśvatara, သေတထာတရ ဥပနိသျှစ်
- 12. Kausītaki, ကောသိတကီ ဥပနိသျှစ်
- 13. Maitreya, မေတြေယီ ဥပနိသျှစ်
- 14. Kaivalya, ကေဝလျ ဥပနိသျှစ်
- 15. Jābāla, ဇာဗာလ ဥပနိသျှစ်
- 16. Brahmbindu, ဗြဟ္မာဗိဇ္ဈ ဥပနိသျှစ်
- 17. Harīsa, ဟိံသ ဥပနိသျှစ်
- 18. Ārunika, အာရုနိက ဥပနိသျှစ်
- 19. Garbha, ဂဗ္ဗ ဥပနိသျှစ်
- 20. Nārāyaṇa, နာရာယဏ ဥပနိသျှစ်
- 21. Nārāyaṇa, နာရာယဏ ဥပနိသျှစ်
- 22. paramahansa, ပရမဟံသ ဥပနိသျှစ်
- 23. Brahma, ဗြဟ္မ ဥပနိသျှစ်
- 24. Amṛtanāda, အမ္ရိတနာဒ ဥပနိသျှစ်
- 25. Atharvasīras, အထဗ္ဗသီရာ ဥပနိသျှစ်
- 26. Atharvasīkhā, အထဗ္ဗသီခါ ဥပနိသျှစ်

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းစာရင်း နောက်ဆက်တွဲ (ခ) အဆက်

- 27. Maitrāyaṇi, မေတြာယဏီ ဥပနိသျှစ်
- 28. Bṛhajjābāla, ဗြဟ္မဇာဗာလ ဥပနိသျှစ်
- 29. Nṛsīmhapūrvatāpini, နရသီဟပုဗ္ဗတာဝိနီ ဥပနိသျှစ်
- 30. Nṛsīmhotataratāpini, နရသီဟောတ္တရတာဝိနီ ဥပနိသျှစ်
- 31. Kālāgnirudra, ကာလဂ္ဂိနီရုဒြ ဥပနိသျှစ်
- 32. Subāla, သုဗာလ ဥပနိသျှစ်
- 33. Kṣurikā, ခုရိကာ ဥပနိသျှစ်
- 34. Yāntrikā, ယန္တရိကာ ဥပနိသျှစ်
- 35. Sarvasāra, သဗ္ဗသာရ ဥပနိသျှစ်
- 36. Nirālamba, နိရလမ္ဗ ဥပနိသျှစ်
- 37. Śukarahasya, သုကရဟဿ ဥပနိသျှစ်
- 38. Vajrasūcikā, ဝဇိရသုစိကာ ဥပနိသျှစ်
- 39. Tejobindu, တေဇောဗိဇ္ဈ ဥပနိသျှစ်
- 40. Nādaḥbindu, နာဒဗိဇ္ဈ ဥပနိသျှစ်
- 41. Dhyānabindu, ဓျာနဗိဇ္ဈ ဥပနိသျှစ်
- 42. Brahma vidyā, ဗြဟ္မဝိဒ္ဓျာ ဥပနိသျှစ်
- 43. Yogatattva, ယောဂတတ္တ ဥပနိသျှစ်
- 44. Ātmabodha, အာတ္မဗောဓ ဥပနိသျှစ်
- 45. Nārada parivṛājaka, နာရဒပရိဗ္ဗာဇက ဥပနိသျှစ်
- 46. Trisikhibrahmaṇa, တြိသီခိဗြဟ္မဏ ဥပနိသျှစ်
- 47. Sītā, သီတာ ဥပနိသျှစ်
- 48. Yogacūḍāmaṇi, ယောဂစူဠာမဏီ ဥပနိသျှစ်
- 49. Nirvāna, နိဗ္ဗာန ဥပနိသျှစ်
- 50. Maṇḍalabrāhmaṇa, မဏ္ဍလဗြဟ္မဏ ဥပနိသျှစ်
- 51. Dakṣiṇāmurti, ဒက္ခိဏာမုတ္တိ ဥပနိသျှစ်
- 52. Śarabha, သရဘ ဥပနိသျှစ်

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းစာရင်း

နောက်ဆက်တွဲ (ခ) အဆက်

- 53. Skanda, ခန္ဓ ဥပနိသျှစ်
- 54. Tripādvibhūtimahān-
ārayaṇa, တြိပဒါရယာဏ ဥပနိသျှစ်
- 55. Advayatāra, အဋ္ဌယတာရက ဥပနိသျှစ်
- 56. Rāmarabasya, ရာမရဟသျှ ဥပနိသျှစ်
- 57. Rāmapūrvatāpini, ရာမပုဗ္ဗတာပီနီ ဥပနိသျှစ်
- 58. Rāmottaratāpini, ရာမောတ္တရတာပီနီ ဥပနိသျှစ်
- 59. Vāsudeva, ဝါသုဒေဝ ဥပနိသျှစ်
- 60. Mudgala, မုဂ္ဂလ ဥပနိသျှစ်
- 61. Saṅḍilya, သဏ္ဍိလျ ဥပနိသျှစ်
- 62. Pañgala, ပိင်္ဂလ ဥပနိသျှစ်
- 63. Bhiksuka, ဘိက္ခုက ဥပနိသျှစ်
- 64. Mahā, မဟာ ဥပနိသျှစ်
- 65. Śāriraka, သာရီရက ဥပနိသျှစ်
- 66. Yogasikhā, ယောဂသီခါ ဥပနိသျှစ်
- 67. Turiyāīta, တုရိယာတိတ ဥပနိသျှစ်
- 68. Saṁnyāsa, သံနျာသ ဥပနိသျှစ်
- 69. Paramahamṣapariv-
ājaka, ပရမဟံသပရိဗ္ဗာဇက ဥပနိသျှစ်
- 70. Akṣamālā, အက္ခမာလာ ဥပနိသျှစ်
- 71. Avyakta, အဗျတ္တ ဥပနိသျှစ်
- 72. Ekākṣara, ဧကက္ခရ ဥပနိသျှစ်
- 73. Annapūrṇa, အန္ဓပူရဏ ဥပနိသျှစ်
- 74. Sūrya, သူရိယ ဥပနိသျှစ်
- 75. Akṣi, အက္ခိ ဥပနိသျှစ်
- 76. Adhyātma, အဓျတ္တ ဥပနိသျှစ်

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းစာရင်း

နောက်ဆက်တွဲ (ခ) အဆက်

- 77. Kundika, ကုန္ဒိက ဥပနိသျှစ်
- 78. Sāvitrī, သာဝိတြီ ဥပနိသျှစ်
- 79. Ātman, အာတ္မန် ဥပနိသျှစ်
- 80. Pāśupata brahma, ပါသုပတဗြဟ္မ ဥပနိသျှစ်
- 81. Parabrahma, ပရဗြဟ္မ ဥပနိသျှစ်
- 82. Avadhūta, အဝဇ္ဇတ ဥပနိသျှစ်
- 83. Tripūrātāpini, တြိပူရတာပီနီ ဥပနိသျှစ်
- 84. Devī, ဒေဝီ ဥပနိသျှစ်
- 85. Tripurā, တြိပုရာ ဥပနိသျှစ်
- 86. Kathārudra, ကထာရုဒြ ဥပနိသျှစ်
- 87. Bhāvanā, ဘာဝနာ ဥပနိသျှစ်
- 88. Rudrahṛdaya, ရုဒြဟရဒယ ဥပနိသျှစ်
- 89. Yogakundalī, ယောဂကုဏ္ဍလီ ဥပနိသျှစ်
- 90. Bhasmajābāla, ဘသ္မဇာဗာလ ဥပနိသျှစ်
- 91. Rudraksajabala, ရုဒြက္ခဇာဗာလ ဥပနိသျှစ်
- 92. Gaṇapati, ဂဏပတိ ဥပနိသျှစ်
- 93. Jābāladarśana, ဇာဗာလဒဿန ဥပနိသျှစ်
- 94. Tārasāra, တာရသာရ ဥပနိသျှစ်
- 95. Mahāvākya, မဟာဝါကျ ဥပနိသျှစ်
- 96. Pañcabrahma, ပဉ္စဗြဟ္မ ဥပနိသျှစ်
- 97. Prāṇāgnihotra, ပရုဏဂ္ဂီနီယောတြ ဥပနိသျှစ်
- 98. Gopālapūrvatāpini, ဂေါပီလပုဗ္ဗတာပီနီ ဥပနိသျှစ်
- 99. Gopā'ottaratāpini, ဂေါပီလောတ္တရတာပီနီ ဥပနိသျှစ်
- 100. Kṛṣṇa, ကရိရှန ဥပနိသျှစ်
- 101. Yājñavalkya, ယည္ဇဝါကျ ဥပနိသျှစ်
- 102. Varāha, ဝရာဟ ဥပနိသျှစ်

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းစာရင်း

နောက်ဆက်တွဲ (ခ) အဆက်

- 103. Sāthyāyaniya, သာတျာယနိယ ဥပနိသျှစ်
- 104. Hayagrīva, ဟယဂြိဝ ဥပနိသျှစ်
- 105. Dattātreyā, ဒတ္တာတြေယ ဥပနိသျှစ်
- 106. Garuḍa, ဂရုဒ ဥပနိသျှစ်
- 107. Kalisantarāṇa, ကလိသန္တရဏ ဥပနိသျှစ်
- 108. Jābāli, ဇာဗာလီ ဥပနိသျှစ်
- 109. Saubhāgyalakṣmī, သောဘာဂျ လက္ခမီ ဥပနိသျှစ်
- 110. Sarasvatīrahasya, သူရဿတီရဟသျ ဥပနိသျှစ်
- 111. Bahvr̥ca, ဗျရိဇ ဥပနိသျှစ်
- 112. Muktika, မုတ္တိက ဥပနိသျှစ်

Yar Zar Aung

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ)

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓဓေတီထက် နောက်ကျကြောင်း

ဒေါက်တာ ပန္နုရာမဝိဇ္ဇာကနေက “ပုရာဏမဂ္ဂသုတ်ကို ကိုးကား၍ ဗုဒ္ဓသည် တိန္ဒြေဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏။

ဆာရာဇာကရိရုနိကလည်း “ဗုဒ္ဓသည် သီးခြား သာသာတစ်ရပ် ဖြစ်ထောင်ခြင်း မဟုတ်။ ယဇ်ပူဇော်မှုအပိုင်း (ယညတဏှ) တစ်ခုကို ပစ်ပယ်ရှုတ်ချ၍ ပြာဟ္မဏဝါဒကို ပြန်လည် ပြင်ဆင် သန့်စင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းမျှသာ” ဟု ဆို၏။

မြိဟဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်နှင့် ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်တို့သည် ဗုဒ္ဓထက် စောသည်ဟု သက္ကတပညာရှင်အားလုံးက ဆိုကြသည်။

ဆွာမိပိပေကာနန္ဒ က လည်း ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ခေတ်ဦးပိုင်း၌ ထိုခေတ်က အိမ်ပေါက်စေ့ ကျင်းပပြုလုပ်နေသော သတ်ဖြတ် ယဇ်ပူဇော်ပွဲများကို အပြင်းအထန် ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ယဇ်ပူဇော်မှုနေရာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ အလှူပွဲ အခမ်းအနားနှင့် ရွှေကျောင်းကြီးများက အစားထိုး ဝင်ရောက်လာ၏။ ဗုဒ္ဓသည် ပြာဟ္မဏတို့၏ ရုပ်တုကို ကွယ်မှုကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်ဟု ရေးသား ထားသော စာအုပ်များကို ဖတ်ရသောအခါ ကျွန်ုပ် ပြုံးမိသည်။ ရုပ်တု ကိုးကွယ်မှုကို ဗုဒ္ဓဝါဒက ဖန်တီးခဲ့သည်ကို မှု လူ့သိနည်းနေ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် တိရစ္ဆာန်တို့အပေါ် ကရုဏာထားရှိရေးကို ဟောကြား၍ သိမ်မွေ့ သော ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို ပညတ်ခဲ့ပါ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် နိစ္စထာဝရ တည်မြဲသော ထာဝရအတ္တ ရှိ မရှိကို အသေးစိတ် ဆွေးနွေးခဲ့၏။ သို့ရာတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ (တန္ဒရယာန) ဗုဒ္ဓဘာသာသည် တိရစ္ဆာန်ပုံသဏ္ဍာန် ရုပ်တု များကို တီထွင်ခဲ့၏။ လူသား၏ လက်ဖြင့် မရေးဝံ့သော ညစ်ညမ်း ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ စာအုပ်များကို ဖန်တီးခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် အိန္ဒိယပြည်၌ ဗုဒ္ဓဝါဒ အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုလုံး ရုတ်တရက် ပြိုကျ ကြေမှုပျက်သွား ခဲ့ရ၏။ ယခုအခါ ဘုန်းကြီးကျောင်းပျက်များမှာ ကြောက်မနပ်းလိလိ စုပုံနေ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒ ကွယ်ပခါနီးအချိန်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းများ၏

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

ယုတ်ညံ့ပုံကို ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြရန် အချိန်မရှိရုံသာမက ဖော်ပြလိုစိတ်လည်း မရှိဟု ဆိုသည်။

ဤဆောင်းပါးရှင်အနေဖြင့် ပြောလိုသည်မှာ - ဗုဒ္ဓသည် ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင် တစ်ဦးဖြစ်သည် ဆိုသော အချက်သည် မှား၏။ ဟိန္ဒူဝါဒကို ပြုပြင်ဖာထေးသူဟု ဆိုထားခြင်းမှာ နှစ်ပြန်မှားသည်။ ဗုဒ္ဓသည် ဝေဒဝါဒ၊ ဗြာဟ္မဏဝါဒကို ပြုပြင်သူဟု ဆိုလျှင်လည်း မှားသည်။ ဝေဒဝါဒကို ဗုဒ္ဓက ဆန့်ကျင် ဝေဖန် ပယ်ဖျက်ခဲ့၏။ မည်သည့် ဟိန္ဒူစာပေ၊ ဗြာဟ္မဏ(ဝေဒ) စာပေမှာမျှ ဗုဒ္ဓကို ဟိန္ဒူဝါဒပြုပြင်သူဟု ပြဆို မထားချေ။

အချို့သော ပုရာဏ်ကျမ်းများ၌မူ ဗုဒ္ဓကို သူ့ယုတ်မာအဖြစ် ဖော်ပြ ထား၏။ အချို့သော ပုရာဏ်ကျမ်းများ၌ ဗုဒ္ဓကို အဝတာရ(ဗိရုဏ်ဝင်စားသူ) စာရင်း၌ ထည့်သွင်း ပြခြင်းမှာ အခွင့်ထူးပေးခြင်း မဟုတ်ချေ။ ငါး၊ လိပ်၊ ဝက်၊ လျှင်သေ့ (မနုဿိယ) ကဲ့သို့သော သားရဲတိရစ္ဆာန်များပင် အဝတာရ ဖြစ်နိုင်ပါက ဗုဒ္ဓကို အဝတာရစာရင်း၌ ထည့်ပြခြင်းမှာ ဂုဏ်ပြုရာ မရောက်ချေ။ ပုံပြင်မှုသာဖြစ်သော ဗိရုဏ်(ဗိဘုနိုး)ကို ဗုဒ္ဓနှင့် ရောနှော ပေါင်းစပ်ပေးလိုက်သဖြင့် ရှုပ်ထွေးစေခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ဆာရာဓာကရိဂ္ဂနံ-က “ဤတိုင်းပြည်၌ ဗုဒ္ဓသည် မိရိုးဖလာ ဘာသာရေးကို ကိုယ်စားပြုရာ၌ ထင်ရှား၍ ခေတ်သစ်ဟိန္ဒူဝါဒကို ဖန်တီးသူဖြစ်ကြောင်း” ဖော်ပြထား၏။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓကို ဝေဒဂိုဏ်းသားနှင့် ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်းများက အမြဲတစေ ဝေဖန် တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကို ထောက်ရှု ပါက ဆာရာဓာကရိဂ္ဂနံ၏ စကားမှာ ယုတ္တိမရှိချေ။

ဗုဒ္ဓကို နဝမအဝတာရပြုလုပ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ ရေသောက်မြစ်ကို ဖြတ်တောက်လိုက်ခြင်းဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အခြေအမြစ်မရှိ ဆောက် တည်ရာကင်းမဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် အိန္ဒိယပြည်မှ လုံးဝကွယ်ပျောက် သွားခဲ့ရသည်ဟု ဒေါက်တာအာရ်စီမဂျူးဒါးက မှတ်ချက်ချခဲ့၏။ အေဒီ- ၅-ရာစု ဂုတ္တခေတ်မတိုင်မီက ဗုဒ္ဓကို သူ့ယုတ်မာ(ဝသလ)၊ ခေါင်းတုံးယုတ်

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

(မုဏ္ဍက)၊ ရဟန်းယုတ် (သမဏက)၊ ဘုရားမဲ့ ဝါဒီ(နတ္ထိက)၊ သူဆင်းရဲ ဇာတ်နိဗ္ဗိ(သုဒ္ဓ)ဟု ရှုတ်ချ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြ၏။

ယဇ်ပဇော်မှုနှင့် အမျိုးလေးပါး ခွဲခြားမှုသည် ဝေဒကျမ်းများ၏ အသည်းဖြစ်၏။ ထိုအချက် နှစ်ခုကို ဗုဒ္ဓက အပြင်းအထန် ဝေဖန်ရှုတ်ချ ခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသည် အမျိုးအနွယ် (ဇာတ်)အားဖြင့် ဗြာဟ္မဏမျိုး မဟုတ်သည့်အပြင် ဗြာဟ္မဏတို့၏ တရားကို ဟောကြားသူလည်းမဟုတ်ချေ။ ဘီစီ-၄-ရာစုနှင့်အေဒီ-၄-ရာစု အတွင်းရေးသားခဲ့သော မဟာဘာရတကျမ်း ကြီး၌ ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို တစ်လုံးတစ်ပါးမျှ ထည့်သွင်းမရေးသားခဲ့ချေ။ ဝေဒကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓမပွင့်မီက ရှိခဲ့သော်လည်း ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀-ခန့်အထိ ဝေဒကျမ်းများကို ဖြည့်စွက် ရေးသားထည့်သွင်းခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒကျမ်းများ၌ ပါဝင်သော အကြောင်းအရာမှန်သမျှ ဗုဒ္ဓထက် စောသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

တစ်ဖန် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓထက် စောသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ဥပနိသျှဒ်ကို အမှီပြုရသည်ဟု ဆိုကြပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ဥပနိသျှဒ် ကျမ်းများကို ခေတ်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြပါမည်။

ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းပေါင်း ၁၀၀-ကျော်ရှိ၏။ အလွှာ ဥပနိသျှဒ်ကို အေဒီ- ၁၆-ရာစုအကြောင်းဘုရင်ကြီးလက်ထက်၌ ရေးသည်။ အချို့ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်း များမှာ ထိုထက်ပင် နောက်ကျသေး၏။ အေဒီပထမရာစု၌ ဥပနိသျှဒ် တစ်ဒါဇင်ခန့်သာ ရှိသေး၏။ အေဒီ ဒုတိယရာစု၌ ရေးသားသော ဘဂဝဇီ ဂီတာကျမ်းတွင် ဥပနိသျှဒ် ၈-ကျမ်းမှ စာသားများ တွေ့ရ၏။ ထိုဘဂဝဇီ ဂီတာကျမ်းကိုလည်း ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းဟု ခေါ်ကြသည်။ အေဒီ ၈-ရာစု၌ မဟာယာနဂိုဏ်း နာလန္ဒကျောင်းအုပ်ကြီး အရှင်သန္တရက္ခိတသည် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက် ဟောကြားခဲ့၏။ အေဒီ ၇- ရာစု၌ ရှိကရဆရာကြီးသည် ဥပနိသျှဒ် ၁၀-ကျမ်းကို အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆို ရေးသားခဲ့၏။

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

ဂျာမန် လူမျိုး သက္ကတ ပညာရှင်ကြီး ဖြစ်သော အေဘိကိသိက ဥပနိသျှစ် ၁၄-ကျမ်းကို ရေတ်အားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြား သတ်မှတ်ခဲ့၏—

ပထမအုပ်စု ၆-ကျမ်း

- (၁) မြိဟဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်
- (၂) ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်
- (၃) တေတ္ထိရိယ ဥပနိသျှစ်
- (၄) နေတရေယ ဥပနိသျှစ်
- (၅) ကောသိတကီ ဥပနိသျှစ်
- (၆) ကေန ဥပနိသျှစ်

ဒုတိယအုပ်စု ၅-ကျမ်း

- (၁) ကာဂ္ဂက ဥပနိသျှစ်
- (၂) ဣသ ဥပနိသျှစ်
- (၃) သေတသတရ ဥပနိသျှစ်
- (၄) မုဏ္ဍက ဥပနိသျှစ်
- (၅) မဟာနာရာယက ဥပနိသျှစ်

တတိယအုပ်စု ၃-ကျမ်း

- (၁) ပြဿနာ ဥပနိသျှစ်
- (၂) မေတြာယဏိ ဥပနိသျှစ်
- (၃) မဏ္ဍုကျ ဥပနိသျှစ်

အစောဆုံးဖြစ်သော ပထမအုပ်စုသည်ပင် ဘီစီ ၆-ရာစုထက် မစော နိုင်၊ အေအေမက်ဒေါ်နယ်လ်၊ မတ်စ်မူလာ၊ ဝင်တာနစ်၊ ဂျက်ကော့ဘိ စသော ပညာရှင်ကြီးများ အားလုံးက ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများသည် ဘီစီ ၆-ရာစု၊ ၅-ရာစုသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုကြ၏။

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

အီးဒဗလျူဟော့ပ်ကင်းစ်က ကဋ္ဌာ ဥပနိသျှစ်၊ မေတြာယဏိဥပနိသျှစ် နှင့် သေတသတရဥပနိသျှစ်တို့ကို ဘီစီ ၄-ရာစုဟု ဆို၏။

မုဏ္ဍက ဥပနိသျှစ်၌ ဂျိန်းဘုန်းကြီးနှင့် ဗုဒ္ဓ၏ ထပ်ညှိ ဘိက္ခုများကို ပူးတွဲ၍ ပုတ်ခတ်ကဲ့ရဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရကြောင်း ဂျေဟာတ်လ်က ဆို၏။

အမ်ဝေါလက်ဆာ-က ဥပနိသျှစ်ကျမ်း၌ လာသော မာယာဝါဒမှာ မဟာယာနမချမှတ်ကိုး၏ အယူဝါဒကို ကူးယူဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ မဏ္ဍုကျ ဥပနိသျှစ်သည် အေဒီ ၆-ရာစုတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သည်ဟု အမ်ဝေါလက်ဆာက ဆိုသည်။

ဒေါက်တာ ကနေက မြိဟဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်နှင့် ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်တို့သည် ဗုဒ္ဓထက် စောသည်ဟု ဆို၏။

ဒီဗန်ကာယ် သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပိဋိတော် တော်ဝိဇ္ဇာသုတ် စာပိုဒ် ၅၅၄- ၌ “အဒ္ဓရိယာ၊ တိတ္ထိရိယာ၊ ဆန္ဒောကာ၊ ဗဂ္ဂါရိဇ္ဇာ” ဟု ဖော်ပြထားရာ ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှစ်၊ တေတ္ထိရိယ ဥပနိသျှစ်တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်ဟု အမ်ဝေါလက်ဆာနှင့် ရာဟုလာသံကစွည်းတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူ ချက်မှာ လုံးဝ မှားယွင်းပါသည်။

အမွန်ဝင်စစ် ထိုပိဋိများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းဂန် မဟုတ်ဘဲ အောက်ပါအတိုင်း ပုဏ္ဏားမျိုး ၄-မျိုးကိုသာ ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်—

- (က) အဒ္ဓရိယာ = အဒ္ဓရယူပုဏ္ဏားမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊
 - (ခ) တိတ္ထိရိယာ = တေတ္ထိရိယပုဏ္ဏားမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊
 - (ဂ) ဆန္ဒောကာ = ဆန္ဒောဂျပုဏ္ဏားမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊
 - (ဃ) ဗဂ္ဂါရိဇ္ဇာ = ဗဟ္ဂာရိစ ပုဏ္ဏားမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း။
- ဥပနိသျှစ် ၅-ပ-မ-သ-၈

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

ထို့ကြောင့် သက္ကတပညာရှင်ကိသ် က မည်သည့်ဘုရားဟော ကျမ်းစာ တွင်မျှ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းအကြောင်းကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိဟု ယတိပြတ် ဆိုခဲ့သည်။

ဒေါက်တာ အိုအိပ်ချ်ဒီအေပီဂျေဆေကေရ -က ဒီဗန်ကာယ်သည် ဥပနိသျှစ်ထက် စောသော ပြာဟူဏကျမ်းများနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဟု ဆို၏။ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများသည် ပြာဟူဏကျမ်းများ၏ နောက်ဆက်တွဲများ ဖြစ်ကြ၏။ ဘီစီ ၃-ရာစုအထိ ပြာဟူဏကျမ်းများခေတ်ဟု သတ်မှတ်ကြ၏။ အစောဆုံးဟု ဆိုသော မြိဟိဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်သည် သတပထ ပြာဟူဏကျမ်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်၍ ထိုသတပထ ပြာဟူဏကျမ်းသည် ဘီစီ ၃-ရာစုက ပေါ်ခဲ့၏။

ဝါဇယနေယိ ပြာဟူဏကျမ်းကို ရေးသော ယညဝါလ်ကျသည် ပါဏိနိ သဒ္ဒါကျမ်းဆရာ ကာတျာယန သဒ္ဒါကျမ်းဆရာတို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်ဟု ယူဆ ကြ၏။ ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းကို ဘီစီ ၅-ရာစု/၄-ရာစု၌ ပေါ်ပေါက်သည်ဟု ဆိုကြ၍ ကာတျာယနသဒ္ဒါကျမ်းကို ဘီစီ ၄-ရာစု/၃-ရာစု၌ ပေါ်ထွန်း သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ထိဒပလျူရိဒ်ဒေဗစ်နှင့် ဂျော့ဂျီဘူလာတို့က ဘုရားဟောပါဠိတော် အချို့မှာ ဘီစီ ၆-ရာစုက ပေါ်ထွန်းကြောင်း သက်သေအထောက်အထား ဧညာရသည်ဟု ဆို၏။

ဤ ဆောင်းပါးရှင် အလိုအရ ဆန္ဒောဂျနှင့် မြိဟိဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ်အပါအဝင် ရှေးအကျဆုံး ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများမှာ ဗုဒ္ဓခေတ်နှင့် အသောက ခေတ်ကြား ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓသည် ဘီစီ ၆၂၄-၅၄၄-ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓထက်မည်သည့် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းမျှ မစောနိုင်ချေ။ ဝါဒရေးရာ၌ လည်းကောင်း၊ ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်း၌လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓစာပေ၏ ဩဇာ လွှမ်းမိုးမှုကို အစောဆုံးဟုဆိုသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌ တွေ့ရ၏။ ဝေဒကျမ်းများ၌ လုံးဝ မပါသော ဗုဒ္ဓဝါဒ အရိပ်အမြွက်ကို ဥပနိသျှစ်

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

ကျမ်းများ၌ တွေ့ရ၏။ သဒ္ဒါစည်းကမ်း အရ ရှေးဟောင်း သက္ကတဘာသာ စည်းမျဉ်းသို့ မလိုက်ဘဲ ပါဠိစာပေ၌ သုံးနှုန်းထားပုံအတိုင်း အတုလိုက်၍ သုံးနှုန်းထားသဖြင့် ထို ဥပနိသျှစ် ကျမ်းများသည် ပါဠိစာပေထက် နောက်ကျကြောင်းကို အောက်ပါအချက်အလက်များဖြင့် မတ်စ်မူလာက ထုတ်ပြထား၏-

- (က) သက္ကတဘာသာ၌ လုံးဝ မရှိ၊ ပါဠိဘာသာ၌ သဗ္ဗဝါဟူသော ပုဒ်ကို အတုယူ၍ “သဒိဝတ်” ဟု သတပထပြာဟူဏ ၁၄-၇-၁-၁၀ နှင့် မြိဟိဒ် အာရညက ဥပနိသျှစ် ၄-၃-၉-တို့၌ သုံးနှုန်းထား၏။
- (ခ) သက္ကတဘာသာ၌ “ပယိယတေ” ရှိပါလျက် ပါဠိဘာသာကို အတုလိုက်၍ “ပလျယတေ”ဟု လ သံပြောင်း၍ သုံးစွဲထား၏။ (မြိဟိဒ် ၄-၃-၂-၆)
- (ဂ) သက္ကတဘာသာအရ “အာစရတာ” ဟု ရှိရမည်ကို “အာစရထ” ဟု သုံးထား၏။ (မုဏ္ဍက ဥပနိသျှစ် ၁-၂-၁)
- (ဃ) သက္ကတလို “အာပဒ္ဓတာ” ရှိရမည်ကို “အာပဒ္ဓထ” ဟု ပါဠိ အသုံးအနှုန်းအတိုင်းသုံးထား၏။ (ပြဿနာ ဥပနိသျှစ် ၁-၂-၃)
- (င) သက္ကတလို “ဇာနတာ၊ ဝိမုဇ္ဇတာ” ဟု ရှိရမည်ကို ပါဠိအသုံး အနှုန်းအတိုင်း “ဇာနာထ၊ ဝိမုဇ္ဇထ” ဟု သုံးထား၏။ (မုဏ္ဍက ဥပနိသျှစ် ၂-၂-၅)

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌ လည်းကောင်း ဥပနိသျှစ်ထက် စောသော ပြာဟူဏကျမ်းနှင့် အာရညကကျမ်းများ၌လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓနှင့်ခေတ်ပြိုင် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝကများ၏ အမည်များကို ဖော်ပြထား၏။ အဇာတသတ်မင်းကြီး အဿလာယနလုလင် လောဟိစ္စပုဏ္ဏား၊ ပေါက္ခရသတ်ပုဏ္ဏားတို့၏ အမည်များကို ဖော်ပြထား၏။

ဥပနိသျှစ် ၆-ပ-မ-သ-၈

နောက်ဆက်တွဲ (၈) အဆက်

မဇ္ဈိမနိကာယ် အဿလာယနသုတ်၌ ကောသလတိုင်း သာဝတ္ထိ ပြည်သား အဿလာယနလုလင်အား မြတ်စွာဘုရား တရားဟောခန်း ဖော်ပြထား၏။ ထိုအဿလာယနလုလင်ကို ကောသလတိုင်းသား ဖြစ်၍ ကောသလျ ဟု ပြဿနာဥပနိသျှိ၌ ဖော်ပြထား၏။ ကောသိတကီ အာရညကကျမ်း၌ အဿလာယနနှင့် သင်္ချာယနလုလင်သည် ကဟောလ ကောသိတကီဆရာကြီး၏ တပည့်များ ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုထား၏။

သာမညဖလသုတ်၌ ပါသော ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင် ပကုကေစ္စာယနကို ပြဿနာဥပနိသျှိကျမ်း၌ ကဗန္ဓိကာတျာယန = ကတုကောတျာယန အမည်ဖြင့် ဖော်ပြထား၏။

ဒီဆန်ကာယ် အမဋ္ဌသုတ်နှင့် လောဟိစ္စသုတ်တို့၌ ပါသော ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင် ပေါက္ခရသတ်ပုဏ္ဏားနှင့် လောဟိစ္စပုဏ္ဏားတို့ကို သင်္ချာယန အာရညကကျမ်း၌ ဖော်ပြထား၏။

ထို့ကြောင့် သင်္ချာယနနှင့် အဿလာယန အမည်ပါသော ဥပနိသျှိ ကျမ်းမှန်သမျှသည် ဗုဒ္ဓထက်စောသည်ဟု မဆိုနိုင်တော့ချေ။ အာရညက ကျမ်းများနှင့် ဗြာဟ္မဏကျမ်းများသည်ပင် ဗုဒ္ဓထက် နောက်ကျရကား ဥပနိသျှိကျမ်းများမှာ အထူးဆိုဖွယ် မရှိတော့ချေ။

ဘီစီ ၅-ရာစု သတ်မှတ်ထားသော ပါဏိနိသဒ္ဓါကျမ်း၌ “အာရညက” ပုဒ်ကို တောထွက်သူဟူ၍သာ အနက်ပေး၍ ကျမ်းဂန်ဟူ၍ အနက်မပြန် ခဲ့ချေ။ ဘီစီ ၄-ရာစုရေးသော ကာတျာယနသဒ္ဓါကျမ်း၌ကား အာရညက ကျမ်းဟု အနက်ပေးလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဏိနိသဒ္ဓါဆရာကြီး ခေတ်က အာရညကကျမ်း မပေါ်သေးဟု ယူဆကြသည်။

မြဟိဒ်အာရညကဥပနိသျှိ ကျမ်း၌ ဗြာဟ္မဏဆရာကြီး ယညဝါကျ ကိုယ်တိုင် စကားပြောခန်းများ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုယညဝါကျဆရာကြီး ပြုစုခဲ့သော ဗြာဟ္မဏကျမ်းများကို ပါဏိနိသဒ္ဓါကျမ်း၏ ရှေးဟောင်း

နောက်ဆက်တွဲ (၈)အဆက်

ဗြာဟ္မဏကျမ်းစာရင်း၌ ဖော်ပြမထားချေ။ ထို့ကြောင့် ယညဝါကျသည် ပါဏိနိသဒ္ဓါဆရာကြီး (ဘီစီ ၅-ရာစု)ထက် နောက်ကျကြောင်း ထင်ရှား၏။

မြဟိဒ် အာရညက ဥပနိသျှိနှင့် ဆန္ဒောဂျ ဥပနိသျှိတို့၌ ယညဝါကျ ဆရာကြီး ကဟောလ ကောသိတကီနှင့် သေတကေတုလုလင် အဇာတ- သတြုမင်းကြီးတို့ အပြန်အလှန် စကားပြောခန်းများ ထည့်သွင်းထား သဖြင့် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ခေတ်ပြိုင် ဟု ယူဆနိုင်၏။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓ မပွင့်မီက ရှိခဲ့သော ဇနကမင်းကြီးနှင့် ဗုဒ္ဓခေတ် အဇာတသတြုမင်းကြီးတို့ အတူတကွ စကားပြောခန်း ထည့်သွင်း ရေးသား ထားခြင်းမှာ အဇာတသတ်မင်းကြီးနောက် နှစ်ပေါင်း များစွာကြာမှ ထိုကျမ်းစာများ ရေးသားကြောင်း ထင်ရှားစေပါသည်။

ဥပနိသျှိကျမ်းများ၌ အဇာတသတြုမင်းကြီးကို ကာသိဘုရင်ဟု ဖော်ပြထား၏။ အဇာတသတြု မင်းကြီးသည် မဂတိုင်းကိုသာမက ကာသိတိုင်းကိုလည်း အုပ်စိုးသဖြင့် ကာသိဘုရင်ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ဂျိနီးစာပေတို့၌ ဖော်ပြထားသော အဇာတသတ်မင်းကြီးနှင့် ဥပနိသျှိကျမ်းက ဖော်ပြသော အဇာတသတြုမင်းကြီးသည် တခြားစီ မဟုတ်ဘဲ တစ်ဦးတည်း ဖြစ်ရမည်။ သတပထမြာဟူဏကျမ်း၌ အဇာတသတြု (အဇာတသတြု၏ သား) ကို ဘဒြသေန ဟု ဖော်ပြ ထား၏။ ပါဠိစာပေ၌ အဇာတသတ်မင်းကြီး၏ သားတော် ဥဒယဘဒ္ဒဟု ဖော်ပြထား၏။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓခေတ်က ပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်း ပါဝင်နေ သဖြင့် ဥပနိသျှိကျမ်းများသည် ဗုဒ္ဓခေတ် နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမှ ရေးသားသည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ဗုဒ္ဓကို မုဏ္ဍက(ခေါင်းတုံးယုတ်)ဟု ဗြာဟ္မဏတို့ ဆဲဆိုကြ၏။ ထိုဆဲသော စကားလုံးကိုပင် ယူငင်၍ မုဏ္ဍက ဥပနိသျှိဟု အမည်မှည့်ထား၏။ ဥပနိသျှိကျမ်းများ၌ ပါဠိပိဋကတ်အကြောင်း လုံးဝ ဖော်ပြမထားသဖြင့် ဥပနိသျှိကျမ်းက ပါဠိပိဋကထက် စောသည်ဟု ဒေါက်တာ ကနေက

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) အဆက်

ကောက်ချက်ချ၏။ ထိုသို့ ဆိုပါမူ ပါဠိပိဋက၌ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းအကြောင်း လုံးဝ ဖော်ပြထားသဖြင့် ပါဠိပိဋက က ပို၍ စောသည်ဟု ဆိုခွင့်ရှိလာ ပြန်၏။ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌ ဖော်ပြထားသော ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သည့် မြဟူရတ်သဘာဝကြီးကို ပါဠိပိဋက၌ ဟောကြားခြင်းမရှိ။ သိကြားမင်း၊ နတ်မင်းကဲ့သို့ပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဖြစ်သော ဖန်ဆင်းရှင် မြဟူကြီး အကြောင်းကိုသာ ဝေဖန် ဟောကြားထားခဲ့၏။ ဤအချက်ကို ထောက်စာ ကြည့်ပါက ဗုဒ္ဓခေတ်က ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည့် ဓာတ်သဘာဝမျှသာ ဖြစ်သော မြဟူကြီးဟူသော အယူဝါဒ မပေါ် သေးကြောင်း ထိုဝါဒကို ဖော်ပြသော ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ မပေါ် သေးကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ဘဝဖြိုစဉ်တော်မှာ သက္ကရာဇ် အတိအကျရှိ၍ ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၏ သက္ကရာဇ်မှာ မသေချာ မရေရာချေ။

လေ့လာ၍ ရသမျှ အချက်များကို စုပေါင်း သုံးသပ်ပါက ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိပိဋကသည် ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများထက် စောကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချနိုင်ပါသည်။

(၁၉၇၀-ခုနှစ်ထုတ် Wheel Publication နံပါတ် ၁၅၀/၁၅၁ ၌ ပါသော လာလ်မနိဂျီရှိ၏ ဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်ဆိုပါသည်။)

ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		[အ]	
အကြောင်းတရား ၇-ပါး	၄၂	အတ္တတည်နေရာ	၂၇
အက္ခရာခေါ်သော မြဟူ	၁၆	အတ္တတည်ရာနှင့် ပမာဏ	၂၀
အဇာတသတ်မင်းကြီး	၇၊ ၄၀	အတ္တပမာဏနှင့် တည်ရာ	၃၃
အတ္တအဆင့် ငါးဆင့်	၂၆	အတ္တဖန်ဆင်းသော လောက	
အတ္တ၏ အမူအရာများ	၅	၄-ပါး	၂၇
အတ္တ၏ ဦးခေါင်းစသည်	၃၇	အတ္တ(မြဟူ)ကို မြင်ရန်	၃၃
အတ္တ၏ ခန္ဓာကိုယ်	၁၅	အတ္တမြဟူနှင့် ပေါင်းဆုံ	
အတ္တ၏ စွမ်းအင်	၂၀	လိုသော်	၃၉
အတ္တ၏ တည်ရာကို ဥပမာဖြင့်ပြ	၄၂	အတ္တဘဂနှင့် ယညဝါကျ	၁၃
အတ္တ၏ ဝေါဟာရများ	၄၀	အနန္တခေါ်သော အပါယ်ဘုံ	၃၁
အတ္တအိမ်ငါးဆင့်	၂၅	အပရာဇိတဘုံ၌ မြဟူနှင့် တွေ့	၄၀
အတ္တကို ဖုံးကွယ်သော ဂုဏ် ၃-ခု	၄၂	အရွှလနှင့် ယညဝါကျ	၁၃
အတ္တကို ဘယ်သူ မြင်နိုင်	၃၃	အလ္လာဥပနိသျှစ်	၃
အတ္တကို မမြင်နိုင်သူ	၅	အဝိဇ္ဇာနှင့် ဝိဇ္ဇာ	၂၀
အတ္တကို သိအောင် ကျင့်နည်း	၉	အဝိဇ္ဇာဖုံးသော လူ	၆
အတ္တကို သိကြပုံ အမျိုးမျိုး	၅	အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရှေးအကျဆုံး	
အတ္တကို သိသော နတ်	၅	ဇာပေ	၁
အတ္တကျင့်လည်ရပုံ	၄၅	အိပ်ပျော်နေသော လူ	၄၀
အတ္တခေါ် မြဟူအဆင့် ၄-မျိုး	၃၅	အိပ်ရာမှ နိုးသော လူ	၄၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ-အာ-ဥ]		[ဥ]	
အုမ်, ဇီဝ, အတ္တဗြဟ္မာတို့နှင့် တူသောအရာများ	၃၈	ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ဗုဒ္ဓဇေတ ထက် နောက်ကျ	၆၁
အာရညကကျမ်းများ ပေါ် ထွန်းရာဇေတ	၃	ဥပနိသျှစ် ၁၁၂-ကျမ်းစာရင်း (အင်္ဂလိပ်+မြန်မာ)	၅၆
အာရညကကျမ်းဟူသည်	၃	ဥမာနတ်သမီး	၃၀
ဥတ္တရယာဉ်, ဒက္ခိဏယာဉ်	၃၈	ဥရုတ္တနှင့် ယညဝါကျ	၁၅
ဥဒန်က၏ ဟောကြားချက်	၁၇	[က-ခ]	
ဥဒ္ဓါလကနှင့် သူ၏သား		ကယုနှင့်ဂန္ဓဗ္ဗ	၁၄
သေတကေတု	၂၁	ကမန္တ	၁၄
ဥဒ္ဓါလကနှင့် ယညဝါကျ	၁၅	ကဗန္ဓိ	၃၈
ဥပကောသလ	၂၁	ကမ္ဘာဦးလူဖန်ဆင်းပုံ	၂၇
ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ကာမဂုဏ် အားပေးကြောင်း	၅၂	ကမ္မ(ကံ)နှင့်အဝိဇ္ဇာ	၄၉
ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ၁၃-ကျမ်း	၄	ကရိယနားအားသင်ကြားချက်	၂၀
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းနှင့် ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာနှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၃	ကဟောလနှင့် ယညဝါကျ	၁၅
ဥပနိသျှစ်ကျမ်း ပေါ် ရာဇေတ	၆၃	ကုသိုလ်တရားတို့၏ပင်ရင်း	၆
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ	၃	ကောင်းကင်တည်ရာ	၁၆
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၏ အကျဉ်းချုပ်	၄၈	ကိုယ်ကာယစသည်တို့၏	
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ၌ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာများ ပုံတူ ကူးချမှု ရှိ-မရှိ	၅၄	ဥပမာများ	၃၃
ဥပနိသျှစ်ကျမ်းများ ပါဠိ စာပေထက် နောက်ကျ	၆၇	ကိုယ်ခန္ဓာ၌ အတ္တ ၂-မျိုး	၃၇
		ကျော့ကွင်းမိသည့် ငှက်နှင့် တူသောအတ္တ	၄၅
		ခန္ဓာကိုယ်၌ ဓာတ်ကြီးငါးပါး	၃၈
		ခန္ဓာကိုယ်ဖွဲ့စည်းထားပုံ	၄၄
		ချမ်းသာအဆင့်ဆင့်ကိုရနိုင်သူ	၂၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဂ-သ]		[န]	
ဂဂနှင့်အတူတသတြ	၇၂၄၀	နာစိကေတက သေမင်းထံ	
ဂဂပြောသောဗြဟ္မာ	၇	တောင်းသောဆု ၃-ခု	၃၁
ဂန္ဓဗ္ဗ	၁၄	နာစိကေတနှင့်အချို့လူ	၃၁
ဂေါတမရသေကြီး	၂၀	နိဂုဏ်ဗြဟ္မာ	၄၈
ဆောရအင်္ဂါရသက-ဒေဝကီ၏ သား ကရိယနားအား သင်ကြားချက်	၂၀	နေကို(ပါဏ) လက်(ဇာယိ)	၃၈
		နေ လစသည်တို့၌ ရှိသော အရာများ	၄၀
[စ-ဆ-ဇ]		နှားလားဥသဘကြီးက သစ္စ-ကာမလုလင်အားဟောပုံ	၂၁
စကြဝဠာစသည်နှင့်တူသော အရာများ	၃၄	[ဝ]	
စကြဝဠာဘီး	၄၂	ပကတိတရား၌ တမဂုဏ်ဖြစ်ပုံ	၄၅
စကြဝဠာသည် ဗြဟ္မာမှ ပေါ် ပေါက်လာပုံ	၃၇	ပကတိတရား၌ ရတဂုဏ်ဖြစ်ပုံ	၄၆
စာပေဟူသမျှ ဝေဒမှ ဆားခဲရေထဲချ ဥပမာ	၁၀	ပဇာပတိက သတ္တဝါများ	
ဇီတု-၏သင်ကြားချက်	၁၇	ဖန်ဆင်းပုံ	၄၅
ဇီဝအတ္တ	၁၇	ပဇာပတိဆရာကြီးက နတ်တို့ ဘုရင်သိကြားမင်းနှင့် အသုဇာတို့ဘုရင် ဝေရာဇာ၏အား အတ္တ သင်ကြားပုံ	၂၂
[တ-ထ-န]		ပဇာပတိနတ်မင်းကြီး၏ “ဒ”	
တမဂုဏ်	၄၆	သုံးလုံးတရားတော်	၁၉
ထာဝရအတ္တ	၁၁	ပညာရှိအတ္တ	၃၃
ထာဝရဝိညာဉ်တော်	၁၀	ပါဏ ငါးမျိုး	၃၉
နာစိကေတအား သေမင်းက ဟောသောအတ္တဒေသနာ	၃၄	ပါဏ စွမ်းရည်	၃၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]		[ဗ]	
ပိပ္ပလာဒရသေ့ကြီး၏ တပည့်		မြဟောကို ရှိခိုးပူဇော်နည်း	၄၆
ငါးဦး	၃၈	မြဟောကြီး၏အသိ	၅
ပိပ္ပလာဒရသေ့ ဟောချက်	၃၈	မြဟောကိုယ်မှ ထွက်သော	
ပုဏ္ဏားတို့ ဘုရားကို ဆဲကြပုံ	၅၀	အရာများ	၂၅
ပုဏ္ဏား-၄-မျိုး	၆၅	မြဟောကြီးကိုမေ့နေသောနတ်	၃၀
ပုရုရွှေခေါ်သော အတ္တ	၁၂	မြဟောခေါ် အတ္တ	၄၈
ပြာဏဟူသည်	၄၀	မြဟောစွမ်းအင်	၄၃
[ဃ]		မြဟောဓာတ်ကြီး၏မာယာ	၄၈
ဗာလာကီ	၄၀	မြဟောနှင့် ထပ်တူဖြစ်သော	
ဗိရုဏတိုရောက်ရန်	၃၃	အရာများ	၄၂
ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့်ဥပနိသျှစ်	၅၀	မြဟော ၂-ပိုင်းကဲ့	၄၈
ဗုဒ္ဓသည်ပြာဟွဏ်ကျမ်းမဟုတ်	၆၃	မြဟော ၂-မျိုး	၄၆
ဗေဒင်လေးပုံ	၁	မြဟောဖန်ဆင်းသော အမျိုး	
ဗေဒင်လေးပုံပေါ် ထွန်းရာခေတ်	၂	၄-မျိုး	၆
ဗေဒင်လေးပုံမှ ပြာဟွဏ်ကျမ်း		မြဟောဖန်ဆင်းသော	
များ ပေါ်လာပုံ	၅၅	စည်းမျဉ်းဥပဒေ	၆
မြဟော၏ဆန္ဒ	၂၅	မြဟောမသိဘဲယဇ်ပူဇော်လျှင်	၁၆
မြဟော၏ဘုံဌာန	၁၇	မြဟောမြင်ရန်	၄၃
မြဟောကိုကြောက် သူတို့		မြဟောဟူသည်	၄၈
တာဝန်	၂၅	မြဟော့ဉာဏ်ရအောင်	
မြဟောကိုသိလျှင်	၅	အားထုတ်နည်း	၄၉
မြဟောကိုသိသူမသေ	၁၉	မြဟော့ဉာဏ်ရသူ ရာဂမကင်း	၄၉
မြဟောကိုသိခြင်းသည် အမြတ်		ပြာဟွဏ်ကျမ်းများ	
ဆုံးပန်းတိုင်	၅၅	ပေါ် ထွန်းရာခေတ်	၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[င]		[ဇ]	
မြဟော့ဉာဏ်တို့ ဘုရားကို		မြဟော့ဉာဏ်တို့ ဘုရားကို	
မုန်းတီးခြင်း	၅၀	မုန်းတီးခြင်း	၅၀
မြဟော့ဉာဏ်နှင့် ပြာဟွဏ်ကျမ်း	၂	မြဟော့ဉာဏ်နှင့် ပြာဟွဏ်ကျမ်း	၂
ပြဟဒ်ရထမင်း	၄၄	ပြဟဒ်ရထမင်း	၄၄
[ဈ]		[အ-မ]	
ယဇ်ပူဇော်မှုအကျိုး	၃၇	ဘရဟ္မာ၏ သင်ကြားချက်	၁၇
ယဇ်ပူဇော်မှုကို ဗုဒ္ဓကရွတ်ချ	၆၃	ဘဝ၏ နိယာမတရား	၁၅
ယဇ်ပူဇော်မှုကော, မီး, မန္တန်	၁၂	ဘဝနှစ်ခုကို ချုပ်စပ်သော	
ယညဝါကျ၏မသေခြင်းတရား	၉	အပ်ချည်	၁၅
ယညဝါကျနှင့် ဇနကမင်း	၁၇	ဘဝသုံးမျိုးနှင့် သုခမသရီရ	၁၈
ယညဝါကျပုဏ္ဏား	၇	ဘူတအတ္တ	၄၅
ယောဂနည်းဖြင့် အတ္တကို		ဘုံအယူအဆ	၅၁
စင်ကြယ်စေခြင်း	၄၇	မဒြကျောင်းသားများနှင့်	
[ဏ-လ]		ဂန္ဓဗ္ဗနတ်	၁၄
ရှု ကရုဏာကြီး	၄	မပြောင်းလဲတတ်သော အတ္တ	၂၈
လူတို့၏တာဝန်သုံးဆင့်	၂၀	မသေခြင်းကိုရနိုင်	၃၇
လူမိုက်သည် သေမင်းထံ		မီးနတ်သား	၁၉
အဖန်ဖန်ရောက်	၃၃	မီးပူဇော်မှုအကျိုး	၃၃
လူသေခါနီးအတ္တအခြေအနေ	၁၉	မီးပူဇော်မှု သစ္စကာမအား	
လူသည်ပြဟော့မဆင်းသက်ပုံ	၃၇	သင်ကြားပုံ	၂၁
လောတခုကို ငါးမျိုးခွဲပုံ	၄၅	မူလစွမ်းအင်၏ တည်ရာ	၁၇
လောကအစ မျိုးစေ့မှ	၅		
လောက၏ မူလ	၄၂		
လောကနှင့်ပြဟော့ထပ်တူ			
မြင်အောင်ရွတ်ပွားနည်း	၃၉		

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ-၀]		[သ]	
ဝဇသရဗသပုဏ္ဏား၏ယဇ်ပုံ	၃၁	သတ္တဝါအားလုံးနှင့် အတ္တ	၂၈
ဝဇသရဗသပုဏ္ဏားနှင့် သား	၃၁	သတ္တဝါအားလုံးနှင့် ပျားရည်	
ဝါမဒေဝရသေ့၏ အသိ	၅	ဖြစ်သော အရာများ	၁၁
ဝိညာဉ် ပညာအတွင်းရှိအတ္တ	၁၅	သတ္တဝါတစ်ယောက် ခန္ဓာကိုယ်	
ဝိဒေဟတိုင်းဇနကမင်းကြီး၏		ကို စွန့်သော်	၁၂
ယဇ်ပူဇော်ပုံ	၁၂	သမုဒ္ဒရာစသည်နှင့် အတ္တ၏	
ဝေဒကျမ်းများ၏အသည်း	၆၃	တည်ရာ	၁၀
ဝေဒကျမ်းများ ဗုဒ္ဓထက်		သာမုက္ကံ သိကဒေသနာ	၅၁
မစော	၆၃	သိကြားမင်း	၂၂
ဝေဒကျမ်းလေးကျမ်း	၁	သုသုမနာအကြော	၄၇
ဝေရာဇဏ	၂၂	သျှဏ္ဍိလျှေ့သေ့ကြီး၏ သစ္စာ	
[သ]		စကားသုံးမျိုး	၂၀
သဂုဏ်ပြဟော	၄၈	သေခါနီးလူ	၄၆
သစ္စကာမက ဥပကောသလ		သေတကေတု	၂၁
အား ပြဟော့ဉာဏ်		သေမင်း၏ အစာ	၁၂
သင်ကြားပုံ	၂၁	သေမင်း၏ အမှုထမ်းတစ်ဦး	၃၁
သစ္စကာမဇဗလခေါ်ပုံ	၂၁	သေသူ၏ ဝိညာဉ်သွားရာ	
သစ္စကာမလူလင်နှင့် ဂေါတမ		လမ်းကြောင်းများ	၄၀
ရသေ့ကြီး	၂၀		

၆၃-ပ-မ-သ-စ-၅-၁-၈၉-၃၀၀၀ အုပ်။ (၂)

ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ

- * အေဒီ ၈-ရာစုက ကျမ်းပြုဆရာကြီး ရှုံကရ စသည်တို့က အသိ အမှတ်ပြု လက်ခံထားသော ရှေးအကျဆုံး ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းကြီး ၁၃-ကျမ်း၌ ဖော်ပြထားသော အယူဝါဒအမျိုးမျိုး။
- * ပြာဟ္မဏပုဏ္ဏားတို့၏ အယူဝါဒတွင် အတ္တခေါ် ပြဟ္မာသည် အလွန် အရေးကြီး၏။ ထိုပြဟ္မာကြီးရှိနေသမျှ ပြာဟ္မဏပုဏ္ဏားတို့မှာ ပူဇော် ပသခံကြရ၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာတွင် ပြဟ္မာခေါ် အတ္တ (မရှိ)၊ အနတ္တဟု ဟောကြားထား၏။
- * ဤကျမ်းများ၏ အယူဝါဒမှာ အမှားနှင့် အမှန် ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်ကိုမခွဲခြားဘဲ တစ်လောကလုံးကို တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ရောနှော ပေါင်းစပ်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်၏။
- * မြတ်ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် တစ်လောကလုံးကို အကောင်းနှင့် အဆိုး၊ အယုတ်နှင့် အမြတ် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာရန်၊ အဆိုး အယုတ်ကို ပယ်၍ အကောင်း အမြတ်ကို ပွားများရန် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ်၏။
- * ဤကျမ်းများ၌ ကာမဂုဏ်ကို အားပေးသည့် အချက်အချို့ ပါဝင် နေ၏။ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်၌မူ ကာမဂုဏ်ကို ပယ်စွန့်ရန်အတွက် သာ ဟောကြား၏။